THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
MAY
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

N Y Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N Y

אונזערע
טעלעפאן נומערן
זענען
6830
6831
טריניטי

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

אונזער
אפיס
איז אין
542
דאנדעס וועסט

VOLUME XVII No 7299 — Monday, May 5th, 1930 — יום ב׳, ז׳ אייר. פרשה אחרי־קדושים. תר״צ. — טאראנטא, מאנטאג דער 5־טער מאי, 1930. — PRICE THREE CENTS

מאהאטמא גאנדי ארעסטירט פאר אנפיהרען פרידליכע ווידערשטאנד באוועגונג

גאנדי איז ארעסטירט געווארען אונטער אן אלטען געזעץ לויט וועלכען מען קען איהם האלטען אין געפענגעניש אהן א פראצעס. — ארעסט איז דערווארטעט געווארען.

באמבעי, אינדיע, מאי 5, (מאנטאג).

מאהאטמא גאנדי, דער פיהרער פון דעם פרידליכען ווידערשטאנד אין אינדיע, איז היינט ארעסטירט געווארען אין סוראט און איז אפגעפיהרט געווארען אין פונא געפענגעניש. גלייכצייטיג מיט זיין ארעסט זענען שטרענגע מיטלען אנגענומען געווארען צו פארהיטען ראיאטען.

גאנדי איז ארעסטירט געווארען אויף א קלאגע פאר איבערטרעטען דאס געזעץ פון 1827, לויט וועלכען עס איז א פארברעכען צו זיין געגען דער ענגלישער הערשאפט. לויט דעם דאזיגען געזעץ קען גאנדי געהאלטען ווערען אין געפענגעניש אהן וועלכען עס איז פראצעס.

גאנדי'ס ארעסט איז דערווארטעט געווארען יעדען טאג, און זיינע נאכפאלגער האבען זיך אויף דעם גערעכט, אזוי אז דער ארעסט איז ניט געקומען ווי אן איבערראשונג, די ענגלישע מאכט אין אינדיע האט אבער אנגענומען אלע מיטלען אז קיין ראיאטען זאלען נאך זיין ארעסט ניט אויסברעכען.

גאנדי מיט זיינע נאכפאלגער האבען זיך פארנומען מיט מאכען זאלץ, צו ברעכען דערמיט די ענגלישע מאנאפאל אויף זאלץ.

גאנדי איז יעצט 61 יאר אלט. זייט 1924 האט איהם די ענגלישע מאכט אין אינדיע ניט פארפאלגט, לעצטענס אבער איז ער געווארען געפעהרליך מיט זיין פאסיווער רעוואלוציע באוועגונג, און די ענגלישע מאכט אין אינדיע האט גענומען דעם ריזיקאלישען שריט.

גאנדי ווערט איינפאך פארגעטערט אין פיעלע טיילען פון אינדיע. וואס זיינע נאכפאלגער וועלען יעצט טאן איז דערווייל ניט באקאנט.

פאפסט פיוס האט געפאדערט פון דר. טהעאדאר הערצל אז אלע אידען זאלען זיך אפ'שמדען

וויען, מאי 4, (איטא).

דער פאפסט האט געפאדערט, אז אלע אידען זאלען זיך שמד'ן, ווען דר. הערצל האט זיך געווענדעט צום וואטיקאן נאך שטיצע פאר דעם ציוניזם, האט נעכטען ערקלעהרט הערצל'ס פריינט, יארקשטיינער, ביי דער פייערונג פון הערצל'ס 70־סטען געבורטסטאג.

יארקשטיינער האט דערצעהלט, אז פאפסט פיוס דער צעהנטער האט געענטפערט הערצל'ן: „מיר טארען קיינמאל ניט אונטערשטיצען אידישע קאלאניזאציע אין פאלעסטינע, כאטש עס איז פאר אונז אונמעגליך דאס אפצושטעלען. אלענפאלס, ווען די אידען וועלען קומען קיין ירושלים, וועלען מיר צושטעלען גלחים, מען זאל זיי אלע שמד'ן''. יארקשטיינער האט אויך דערצעהלט, אז אנדערע הויכע בעאמטע פון וואטיקאן האבען ערקלעהרט, אז דער הייליגער פאטער קען זעהר לייכט אפשטעלען די פארפאלגונגען אויף אידען, ווען אלע אידען וועלען זיך שמד'ן.

פאשיסטען באפאלען א אידישע קאפע אין בערלין

בערלין, מאי 4, (איטא).

די פאשיסטען־האקענקרייצלער האבען נעכטען געמאכט א כוליגאנישען איבערפאל אויף מאנכע אידישע רעסטאראנען אין וועסט־בערלין. צווישען אנדערע זענען זיי אויך באפאלען די באקאנטע ראמאנישע קאפע און זיי האבען באליידיגט פיעלע אנוועזענדע. אין דער קאפע האט אויסגעבראכען א פאניק, אבער די פאליציי האט זיך שנעל אריינגעמישט און איינגעשטעלט ארדנונג.

לעאן בלאנק און בעטי פרענק היינט און מארגען אין סטענדערד טעאטער

טאראנטא'ס באליעבטע שוישפילער, לעאן בלאנק און בעטי פרענק, צוזאמען מיט א קאמפאני שוישפילער פון ניו יארק, זענען די געסט פון סטענדערד טעאטער היינט און מארגען אווענט.

זיי טרעטען אויף אין א פיעסע מיט דעם נאמען „א טאטענ'ס טאכטער'', פון ו. סיגעל, מוזיק געשריבען פון בנימן בלאנק, וועלכער האט דיריגירט דעם כאר א סעזאן אין סטענדערד טעאטער.

ליעהאבער פון טעאטער וועלען זיכער אויסנוצען דאס געלעגענהייט וואס די צוויי באריהמטע סטארס זענען אין שטאדט, און באזוכען דעם סטענדערד טעאטער היינט און מארגען.

לעאן בלאנק

נייע אידישע סאוועטען געגרינדעט אין קרים

מאסקווע, מאי 4, (איטא).

דער קרימער „ציק'', דער העכסטער רעגירונגס אנשטאלט אין קרים, האט באשלאסען צו ארגאניזירען אין די אידישע קאלאניעס 17 נייע דארף־סאוועטען, און איז באלד צוגעטראטען דורכצופיהרען דעם באשלוס.

דער ערשטער אידישער סאוועט איז אויסגעקליבען געווארען אין דער קאלאניע בלוכענדארף, וואס וועט בארינגען 3 אידישע קאלאניעס. א.

פארפאסער פון זקני ציון פראטאקאלען געשטארבען אין דייטשלאנד

בערלין, מאי, 4, (איטא).

דער גלח מאקס מאורענברעכען, דער פארפאסער פון די „זקני־ציון'' און לעגענדעס און טעאריעס פון „אידישען באלשעוויזם'', איז היינט געשטארבען אין א דארף אין דער פראווינץ טורינגען, וואו ער איז געווען א גלח.

מאורענברעכען איז אמאל געווען א ראדיקאלער סאציאליסט און איז דערנאך געווארען א פאלקיסט. בעת דער וועלט־מלחמה איז ער געווען דער רעדאקטאר פון דער „דייטשער צייטונג'' און אפען אגיטירט געגען אידען.

בודזשעט פון טאראנטאר צדקה פעדעראציע האט זיך פארפינפאכט אין די לעצטע צוועלף יאר

די צדקה פעדעראציע וועלכע האט אנגעהויבען מיט א בודזשעט פון 24 טויזענט דאלאר, האט דערגרייכט א בודזשעט פון נאהענט צו 118 טויזענד דאלאר אין 1929. — פארשיידענע באריכטען אפגעגעבען. — בעאמטע ערוועהלט.

פוירסי הערמאנט
פרעזידענט.

דזש. דזש. אוילבוים
עקזעקוטיוו סעקרעטאר.

אין שעהנעם גארטען פון דער צדקה פעדעראציע געביידע, באקאנט אלס דאס „שייער־הויז'', איז נעכטען נאכמיטאג אפגעגעבען געווארען א יערליכער באריכט פון די טעטיגקייטען פון דער פעדעראציע און פון איהרע צווייגען.

די אנוועזענדע ביי דער פארזאמלונג, ניט זעהר אין קיין גרויסע צאהל, האבען געהערט די פונקציעס פון דער פעדעראציע און ווי אזוי די ארבייטען ווערען דורכגעפיהרט.

דער עקזעקוטיוו דירעקטאר, דזש. אוילבוים, האט אין זיין באריכט באריהרט די פינאנציעלע זייט פון דער פעדעראציע, אנווייזענדיג אויף דעם גרויסען וואוקס פון די לעצטע יארען, ווען די הילפס ארבייט איז זיך מעהר צעוואקסען און די ארימקייט האט זיך פארגרעסערט, די פעדעראציע האט אנגעהויבען איהר ארבייט מיט א בודזשעט פון פיער און־צוואנציג טויזענט דאלאר אין 1917, אין יאר 1929 האט דער בודזשעט באטראפען די סומע פון 117,178 דאלאר, פינף מאל אזוי גרויס ווי ביים אנפאנג.

דער באריכט פון סעקרעטער (וועלכער וועט אפגעדרוקט ווערען אין „זשורנאל'' אין די קומענדע טעג) האט באריהרט די ארבייט אלס גאנצע, אנווייזענדיג פארשיידענע אויסבעסערונגען וועלכע דארפען געמאכט ווערען. באזונדערע באריכטען זענען אבער אפגעגעבען געווארען פון די בעאמטע פון די פארשיידענע צווייגען.

באזונדערע באריכטען

די ארבייט אין דער פעדעראציע איז צוטיילט אויף פארשיידענע געביטען, און נאך דעם סעקרעטער'ס באריכט זענען געהערט געווארען באריכטען פון פאמיליע וועלפעיר ביורא, קינדער היים, באיעס קלוב און ביג בראדערס, אידישער באיעס קעמפ, מיידלאך קלוב, „ביג סיסטערס'' זומער היים און מיידלאך קעמפ, מאטוירניטי אייד סאסייטי, מוטער און קינדער זומער רעסט היים, פעדעראציע געזונט קליניק, מאונט סיני האספיטאל, די ביורא וואס שאפט ארבייט פאר ארבייטסלאזע, און חסד של אמת.

די אלע אויסגערעכענטע ארבייטען זענען באזונדערע צווייגען אין דער ארבייט וועלכע ווערען געפיהרט דורך פארשיידענע אפטיילונגען אין דעם „שייער־הויז'' אונטער דער אויפזיכט פון דער פעדעראציע.

צעהן בעאמטע ערוועהלט

די צעהן בעאמטע וועלכע זענען ערוועהלט געווארען פאר די קומענדע דריי יאר זענען:

ל. נעלבער, פוירסי הערמאנט, י. ס. לעווין, דייוויד לעווין, מרס. ה. מארקס, ה. מענדעלסאן, ה. ב. סמיט, א. ראזענטאל, זיגמונד סעמיועל און ל. סיימאן.

די צעהן בעאמטע צוזאמען מיט צוואנציג מיטגלידער וועלכע זענען ערוועהלט פון די לעצטע יארען, שטעלען צוזאמען די באארד אף דירעקטארס.

פוירסי הערמאנט איז געוועזען פארזיצענדער פון דער פארזאמלונג.

די פארזאמעלטע זענען אויך אדרעסירט געווארען פון אלדערמאן סי. א. ווארד, אלדערמאן און קאנסיל פון ווארד פיער.

וואשינגטאן איז אויפגעבראכט אויף קענעדע פאר'ן נעהעכערטען טאריף

אפיציעל שווייגט וואשינגטאן וועגען קענעדער בודזשעט, אן נאפיציעל שמעקט עס איהר ניט. — גוטע באציהונגען ווערען בארדאהעט. — קאנגרעסלייט גיבען קענעדע קרעדיט פאר איהר מוטיגער שטעלונג, ווייל אמעריקע האט עס פארדינט.

וואשינגטאן, מאי 4.

אין די אפיציעלע רעגירונגס קרייזען אין וואשינגטאן וויל מען פיעל ניט ריידען וועגען דעם בודזשעט וועלכען דער קענעדער פינאנץ מיניסטער האט לעצטע וואך אריינגעבראכט. די פינף טעגליכע צייטונגען וועלכע דערשיינען אין וואשינגטאן מאכען אויך ניט קיינע קאמענטארען, אבער עס פיהלט זיך אז די וואשינגטאנער רעגירונג איז שטארק ברוגז אויף קענעדע.

אונאפיציעל איז וואשינגטאן שטארק אויפגערודערט פון דעם וואס קענעדע האט געהעכערט איהר טאריף. אנדערע אבער גיבען צו, אז קענעדע האט זעהר פראקטיש געהאנדעלט, און זי האט בלויז באצאהלט אמעריקע וואס די לעצטע האט פארדינט. אמבעסטען האט זיך אויסגעדריקט קאנגרעסמאן קארדעל האל פון טענעסי, ווען ער האט געזאגט:

„דאס אונפארמיידליכע איז געשעהן, מיר האבען געזעהט טאריף און מיר מוזען שניידען טאריף. מיר האבען זיך פארשטעלט מיט א הויכער טאריף וואנט, און אנדערע לענדער באצאהלען אונז מיט'ן זעלבען ארטיקעל; דייטשלאנד לאזט יעצט ניט אריין קיין שפייז פון אמעריקע, פראנקרייך לאזט ניט אריין אונזערע אויטאמאבילען, די אנדערע לענדער לאזען ניט אריין קיין אנדערע סחורות, און יעצט איז געקומען קענעדע און האט זיך אויך פארשטעלט מיט א וואנט געגען אונז.

„יעדער רעכט דענקענדער מענש אין אמעריקע האט געקענט זעהן אז דאס וועט געשעהן; מיר שאפען געזעצען וועלכע שיידען אונז אפ פון די אנדערע לענדער, מען קען זאך דעריבער ניט דערווארטען אז די אנדערע לענדער וועלען גלייכגילטיג צוקוקען ווי מיר ווילען זייערע סחורות ניט אריינלאזען צו אונז און זיי וועלען קיין זאך ניט טאן געגען.

אין דעם זעלבען זין האבען אויך גערעדט אנדערע קאנגרעסלייט און סענאטארען, אבער ווידער אנדערע האבען געזאגט אז קענעדע'ס אקציע וועט פיהרען צו דעם אז די גוטע באציהונגען צווישען די צוויי לענדער וועלכע האבען עקזיסטירט אזוי פיעל יאהרען, וועלען אפגעשוואכט ווערען.

באריהמטער אידישער מואווי פראדוצירער פארט נאך האליוואוד

פאריז, מאי 4, (איטא).

סעמועל אייזענשטיין, דער באריהמטער אידיש־רוסישער פילם דירעקטאר, פאהרט אף מארגען (מאנטאג) נאך די פאראייניגטע שטאטען.

אייזענשטיין וועלכער איז געווארען וועלט באריהמט דורך זיינע פראדוקציעס „פאטיאמקין'' און „צעהן טעג וועלכע האבען אויפגעטרייסעלט די וועלט'', איז אונטער א קאנטראקט מיט דער פאראמאונט צו פראדוצירען „טאקים'' אין האליוואוד.

אייזענשטיינ'ס לעצטע פראדוקציע הייסט „ניי און אלט'', וועלכע ווערט יעצט געוויזען אין ניו יארק, עס באהאנדעלט די קאלעקטיוויזאציע פראבלעם אין ראטען־פארבאנד.

אידען זיינען צופרידן מיר דער אטאקע פון אמעריקאנער אידען אויפ'ן דייטשען אנטיסעמיטיזם

בערלין, מאי 4, (איטא).

די דייטש־אידישע פרעסע דיסקוטירט נאך אלץ וועגען די פראטעסטע, וואס אמעריקאנער אידישע פיהרער האבען צוגעשיקט צום דייטשען אמבאסאדאר אין וואשינגטאן געגען די פארפאלגונגען אויף אידען אין דייטשלאנד.

דער ארגאן פון „צענטראל פאראיין פון דייטשע אידען'' פארדאמט די אנטיסעמיטישע אטאקעס און זאגט, אז די נאציאנאל־סאציאליסטען האבען געשאפען אין דייטשלאנד א לאגע, וואס רופט ארויס זארג אין אויסלאנד, אבער זיי ווערען איבערראשט, ווען זיי הערען וואס פאר אן איינדרוק דאס מאכט אין אויסלאנד.

דער „פראנקפורטער איזראעליט'' ערקלעהרט: „מיר זענען געגען דעם אז דער דייטשער אנטיסעמיטיזם זאל ווערען אן אינטערנאציאנאלע אפערע, ווייל מיר פארלאזען זיך אויף דעם דייטשען פאלק. דאס דייטשע אידענטום איז שטארק גענוג צו באשיצען די אייגענע רעכט, אבער נאכדעם וואס עס איז געשעהן, ווילען מיר אז די אמעריקאנער שריט זאלען האבען א ווירקונג''.

אראבער יוגענט קלובען פאדערן די באגנאדיגונג פון די צום טויט פארמשפטע

א פאראייניגטע קאנפערענץ וועט גערופען ווערען צו ארויסשטעלען פאדערונגען צו דער ארמיניסטראציע. — אידישער פוט באל טים געווינט פאלעסטינע „קאפ''.

ירושלים, מאי 4, (איטא).

די אל־פאלעסטינער קאנפערענץ פון די יוגענט קלובען האט באשלאסען צו רופען א פאראייניגטע קאנפערענץ פון מוסולמאנער און קריסטליכע יוגענט פאראיינען, און ארויסשטעלען א פאראייניגטע פאדערונג, אז די מוסולמאנער יוגענט קלובען וועלכע זענען געשלאסען געווארען פון דער רעגירונג נאך די ראיאטען, זאלען צוריק געעפענט ווערען.

די קאנפערענץ זאל אויך פאדערען, אז די צום טויט פארורטיילטע אראבער זאלען באגנאדיגט ווערען, מחמד הוסיני זאל באפרייט ווערען.

די אראבער צייטונג „פאלאשטין'' באשולדיגט די רעגירונג, אז זי באקעמפט ניט ענערגיש גענוג דעם קאמוניזם אין לאנד.

אידישע פוט באל שפילער באזיגען ענגלישען טיעם

די אידישע יוגענט אין פאלעסטינע איז אין א גאר געהויבענער שטימונג היינט צוליעב דעם וואס אין דער לעצטער „גיים'' האבען די אידישע פוט־באל שפילער מיט אויסגעקליבענע מאקאבעער באזיגט דעם ענגלישען טיעם מיט א סקאר פון 2 צו 1, ניט אכטענדיג וואס דער ענגלישער טיעם האט געהאט די בעסטע שפילער. דער געווינס מיינט אז די אידישע שפילער באקומען די פאלעסטינא „קאפ'' פאר 1930.

היינט איז ווידער די פאליציי מאביליזירט געווארען אין ירושלים צוליעב דעם וואס מען האט זיך געגרייט אויף א קאמוניסטישער דעמאנסטראציע וועלכע איז אויסגעמידען געווארען.

28 מענשען געראטעוועט פון צוויי פראכט שיפלאך וועלכע זענען געטראפען געווארען פון שטורם

באפלא, מאי 4.

די רעגירונג וואך־שיף סי. ג. 211 אונטער קאפיטאן ג. ב. לאק, האט היינט אריינגעבראכט אין היגען פארט 28 מענשען וועלכע זיין שיף האט געראטעוועט פון צוויי קליינע פראכט שיפלאך וועלכע זענען געשוואומען הילפלאז אויפ'ן וואסער.

צווישען די געראטעוועטע געפינט זיך א פרוי און א קינד.

דער קאפיטאן האט באריכטעט אז די שיפעל „באלינאס'' וועלכע האט געשלעפט פיער געלאדענע בארלינעס, איז געטראפען געווארען פון א שטורם אויף לייק אנטעריא, צוויי בארלינעס זענען ערגעץ פארפאלען געווארען. די „באלינאס'' האט אויסגענוצט איהר גאנצען ברען מאטעריאל, און ניט קענענדיג ווייטער געהן, איז זי געטראגען געווארען ציעל־לאז פון די כוואליעס ביז וואנען די וואך־שיף האט זי געפונען.

א צווייטע שיפעל וועלכע האט זיך געפונען אין דער זעלבער לאגע איז אויך געראטעוועט געווארען. אויף דער „באלינאס'' האבען זיך געפונען 17 מענשען. און אויף דער צווייטער שיפעל 11 מענשען. קאפיטאן לאק האט שפעטער אויך געפונען די אנגעלארענע בארלינעס.

פראמינענטער אידישער כלל טוער געשטארבען אין פאריז

פיטסבורג, מאי 4, (איטא).

דער היגער אידישער פילאנטראפ און כלל־טוער, אברהם י. דרעאי, איז נעכטען געשטארבען אין פאריז אין עלטער פון 57 יאר, לויט א קייבעל, וואס איז היינט אהער אנגעקומען. מר. דרעאי איז געוועזען אין פאריז אויף א געשעפטס־רייזע, צוזאמען מיט זיין פרוי.

מר. דרעאי איז געוועזען א דירעקטאר פון דער היגער אידישער צדקה־פעדעראציע, פון דעם גוסקי בית־יתומים הויז, א טוער אין דער „רודף שלום'' קאנגרעגיישאן, און א פיהרער אין אנדערע געזעלשאפטליכע אונטערנעהמונגען.

מלחמה צווישען פוילען און ראטען־פארבאנד איז אומפארמיידליך

לאנדאן, מאי 4.

א טעלעגראמע וועלכע איז דערהאלטען געווארען פון ריגא מעלדעט, אז אגוסטוס וואלדעמאראס, דער געוועזענער דיקטאטאר פון ליטע, האט פארעפענטליכט אן ארטיקעל אין וועלכען ער דערקלעהרט, אז א מלחמה צווישען ראטען־פארבאנד און פוילען איז אונפארמיידליך.

אין זיין ארטיקעל שרייבט וואלדעמאראס, אז מארשאל פילסודסקי, וועלכער איז דער פאקטישער דיקטאטאר פון פוילען, האט אויסגעארבייט פלענער ווי אזוי צו פארכאפען טיילען פון אוקראינע און פון ליטע. דאס וועט זיכער אריינציהען דעם ראטען פארבאנד אין א מלחמה. ער ראט דעריבער אז די ליטער ארמיי זאל באזארגט ווערען מיט גוטע גענעראלען, און ווען עס וועט קומען צו דער מלחמה זאל ליטע קענען צוריק אפנעהמען ווילנע.

דער ארטיקעל פון וואלדעמאראס'ן ווערט באריכטעט, איז דערשינען אין דער קאוונער „אידישע שטימע''.

רומענישע מאכט טאלערירט די העצעס פון קוזיסטען געגען אידען

בוקארעסט, מאי 4, (איטא).

די נאכפאלגער פון דעם אנטיסעמיטישען פיהרער, פראפעסאר קוזא, האבען ווידער באנייט זייער אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע געגען אידען אין פיעלע בעסאראבישע שטעדטלאך, באריכטעט היינט די צייטונג „דימיניאצא''.

די צייטונג שרייבט, אז די ארטיגע מאכט טאלערירט די העצעס פון די אנטיסעמיטען, וואס פאדערן אויף די פויערים זיי זאלען צעשטערען אידיש אייגענטום און אומברענגען די אידען. אין דעם שטעדטעל סאראקא האט די זשאנדארמעריע זיך אנטזאגט צו באשיצען די אידען, און האט רוהיג צוגעקוקט ווי אזוי מען האט געשלאגען אידען אויפ'ן יאריד.

אראבער דעלעגאציע קאנפערירט מיט'ן פרעמיער

לאנדאן מאי 4, (איטא).

די אראבישע דעלעגאציע אין לאנדאן האט דאנערשטאג און פרייטאג אפגעהאלטען קאנפערענצען מיט פרעמיער ראמזי מעקדאנאלד און קאלאניאל מיניסטער לארד פאספילד.

די דעלעגאציע האט ארויסגעגעבען אן ערקלעהרונג, אז זי איז צופרידען מיט די געשפרעכען, וואס זי האט געהאט מיט די מיניסטארען, און אז די געשפרעכען וועלען פארגעזעצט ווערען נעקסטע וואך.

צרות פון קינדער

א שפּאנענדער ראמאן פון אידישען לעבען אין פוילען

פון מ. ווארשאווער

(פאָרזעצונג

— זאג נאר, מאניעק, עפּעס געפעלסטו מיר נישט.

— מיט וואס?

— ראכט זיך מיר, אז דו ביזט פארליעבט.

— נאך דאס פעהלט מיר.

— אפשר איז זי שוין דיין כלה? זאג, שעהם דיך נישט.

— ניין, זי איז נישט מיין כלה...

— וואס־זשע דען איז זי דיינס?

— גארנישט.

— וואס־זשע ביזטו געווען מיט איהר אין טעאטער?

— נאר מיט א כלה מוז מען געהן אין טעאטער אריין?

— זאג מיר נאר, מאניעק, — האט יאקוב חוצפה'דיג געשמייכעלט — מען קאן דא עפּעס כאפּען א „שאנס"?

מאניעק איז אין גאנצען רויט געוואָרען.

— רייד נישט אזוי וועגען איהר — האט ער ראפּטאם און בייז ארויסגעזאגט.

יאקוב האט פארצויגען א פּאפּיראס.

— אויב אזוי, בעט איך דיך איבער — האט ער פארקנייטשט דעם שטערען.

— דארפסט מיך נישט איבערבעטען — האט מאניעק גערעדט, נישט קוקענדיג אויף זיין חבר — נאר דו קענסט נישט קיין מיידעל און באלד רופסטו דיך אן וועגען איהר נישט אנשטענדיג.

— פון וועו אן ביזטו דאס געוואָרען אזא סטאטעק, מאניעק...

— ס'געהט נישט וועגען דעם, נאר זי איז זעהר אן ארענטליך קינד.

— ביזט פארליעבט, ביזט פארליעבט — האט יאקוב הויך געשריען.

— און ווען אפילו יא — איז אויך נישט קיין אומגליק.

— טא רייד־זשע אזוי, אויב זי איז דיין כלה — איז מאיע אושאנאוואניע.

— זי איז נישט מיין כלה.

— פארוואס? זי וויל דיך נישט?

— אז איך טראכט גארנישט וועגען דעם.

— אז דו טראכסט נישט — האט יאקוב וויקער חוצפה'דיג געשמייכעלט — טא לאז מיך דערפון טראכטען.

— וואס מיינסטו?

— גארנישט — האט יאקוב איבערגעריסען — אט גלאט אזוי. נאר שעהן, מוז איך דיר זאגען, איז זי שוין איינמאל.

מאניעק האט נישט געענטפערט. ער האט נישט געוואוסט פארוואס, נאר אין דער איצטיגער מינוט האט ער יאקוב'ן שטארק נישט ליעב געהאט. ער האט זיך דערמאנט, ווי אהיים געהענדיג אנומעלט פון טעאטער, האט אנקע א גאנצען וועג געשוויגען, אזוי ווי זי וואלט געווען צורודערט. דערנאך, ווען ער, מאניעק, האט זיך איהר ערקלערט אין ליעבע, האט זי געצאפּעלט, געציטערט אינגאנצען, וואס האט זי אזוי מורא פאר איהם?

— אכט א האלב — האט זיך פלוצלונג דערהערט פון צוטומעלטען עולם א רוף.

יאקוב האט זיך אויפגעריסען:

— הער נאר, ווי עס האלט. מיר שמועסען דא פון נארישקייטען און דארט קאן א וועלט אונטערגעהן. קום, לאמיר א קוק טאן.

יאקוב האט זיך אויפגעשטעלט און צוגעלאָפען דארט אהין, וואו די וואליוטע קורסען האבען געברענט. מאניעק איז געבליבען זיצען. עס איז איהם באפאלען א שווערער טרויער. עפּעס אן איינזאמקייט און א בלינדע מורא פאר עפּעס אזעלכעס, וואס ער האט נישט געקאנט אנרופען ביים נאמען, נאר וואס ער האט געפיהלט ביי זיך אין הארצען.

האבען אין יענעם אויפדערנאכט אזוי־ארום גערעדט צווישען זיך צוויי טישלאך, דער טאטע פון אנקע'ן איז געווען אויף דער שווארצער בערזע, אבער אנקע האט דערוויל נישט געוואוסט. נישט פון איינעם און נישט פון צווייטען.

אין אנקע'ן איז אויך געוואקסען א בלינדע מורא, וואס זי האט נישט געקאנט אנרופען ביים נאמען, נאר וואס זי האט געפיהלט ביי זיך אין הארץ.

ס'איז געווען א מורא, וואס האט זיך געגרעניצט מיט נייגעריגקייט, מיט פרייד, מיט שפּאנונג און מיט יענעם אונבאקאנטען און דאך באקאנטען געפיהל, וואס וועקט אין הארץ אונרוהיגקייט און האפנונג.

מוז זיין, אז די וועלט איז גערעכט, ווען זי באנוצט דאס ווערטעל „ס'הארץ האט מיר געזאגט".

יא, דאס הארץ נארט נישט אפּ. יעדער מענש דערפיהלט אפטמאל אין לעבען, אז עס געהט עפּעס אויף איהם. צי גוטס, צי שלעכטס, נאר ער האט אין זיך א מין בארָמעטער — דאס איז זיין אייגען הארץ.

דריי מענשען איז מיט א מאל געווארען נישט היימליך. זיי האבען גארנישט געוואוסט, וואס יעדער איינציגער טראכט פאר זיך. זיי האבען גארנישט גערעדט איינער מיט'ן אנדערען וועגען זייערע מחשבות, און דאך, האט זיי אלע דריי ארומגענומען אן אומרוהיג געפיהל.

די דאזיגע דריי מענשען זענען געווען יאקוב שווארץ, מאניעק ראזענבערג און אנקע בורשטין.

אין פלוג — דריי פרעמדע מענשען, פון פארשידענע מיינונגען, פון פארשידענע בליקען אויפ'ן לעבען, און דאך האט א געהיימע האנט גענומען עפּעס וועבען ארום די דאזיגע מענשען.

נאך יענעם אויפדערנאכט אין קאפע־הויז, אויף דער שווארצער בערזע זענען פארלאָפען עטליכע טעג. אנקע האט נישט געוואוסט, אז דארט, וואו מען הויבט און מען ווארפט די קורסען, האט מען גערעדט וועגען איהר ביי צוויי טישלאך.

בכלל האט אנקע די לעצטע טעג א סך געשוויגען. אנקע האט אויסגעמיטען צו טרעפען זיך מיט די בליקען פון פרוי ראזענבערג, און נאכמעהר פון מאניעק ראזענבערג.

נאך דעם סקאנדאל מיט'ן געלט און נאכדעם ווי מאניעק האט זיך איהר ערקלעהרט אין ליעבע — איז איהר לאגע פון טאג צו טאג געוואָרען שווערער. זי האט נישט געוואוסט, וואס זי האט צו טאן. פון איין זייט האט זי באדארפט אוועקגעהן פון דאנען. דא, אויף דעם ארט האט מען זי שרעקליך באליידיגט און פון דאנען האט זיך איינער פארליעבט אין איהר.

זי האט, אייגענטליך, באדארפט דאנקען פאר דער שטעלע, אבער פון דער צווייטער זייט האט זי זיך דערמאנט, אז, ערשטענס, איז זי שולדיג דא געלט, און, צווייטענס, האט זי נישט קיין אנדער שטעלע, וואו זי זאל קאנען ארבייטען, און בלייבען אהן ארבייט וואלט פאר איהר געווען דאס גרעסטע אומגליק.

האט זי זיך געשלאָגען מיט דער דעה טעג און נעכט. אמת, פרוי ראזענבערג איז מעהר נישט אריינגעקומען, וואו זי, אנקע, האט געארבייט. פרוי ראזענבערג האט זיך מעהר נישט געטארט מישען אין געשעפט. אבער פון דעם איז אנקע'ן ניט גרינגער געוואָרען; פארקעהרט, זי האט זיך געשפירט שולדיג, וואס צוליעב איהר איז פרוי ראזענבערג באזייטיגט געוואָרען פון געשעפט. עס איז אויסגעקומען, אז זי איז די סיבה, צוליעב וועלכער דער מאן, דאס הייסט, בערנארד־ראזענבערג, לעבט נישט בשלום מיט זיין פרוי.

(ווערט פארגעזעצט)

האט איהר אויגען טראבעל?
האט איהר קאפּ שמערצען?
דאן זעהט זיך מיט דעם אידישען
אפּטאמעטריסט
און אפּטישען
דר. הענרי העריס
279 קאלעדזש סט.
(לעבען ספּעדינע)
אפען ביז 9 איהר אין אווענט.
Dr. Henry Harris
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
279 College St., near Spadina
Open until 9 p.m.

ONTARIO

דעפּארטמענט אף לייבאר

איסט בלאק, פּארלאמענט בילדינגס, טאראנטא.
דער האנ. פארבס גאדפרי מ. ד.
מיניסטער אף העלט ענד לייבאר.
דזשיימס ה. ה. בעלענטאין,
דעפּיוטי מיניסטער אף לייבאר.
דער פעקטארי אינספּעקשאן בראנטש:
הויפּט אינספּעקטאר, **דזשיימס ט. בורק**

דער פעקטארי, שאפּ, און אפיס בילדינגס עקט פון אנטעריא, פאדערט אז פלענער פון אלע געפּלאנטע נייע פעקטארי געביידעס, אויך אויסבעסערונגען, און פלענער פון שאפּ און אפיס בילדינגס, אויב זיי זענען איבער צוויי שטאק די הויך, זאלען איבערגעגעבען ווערען און זאלען באקומען די גוטהייסונג פון דעם פעקטארי אינספּעקטאר, איידער די בוי־ארבייט ווערט אנגעהויבען.

אן אונטערזוכונגס סערטיפיקאט פון דער פעקטארי און אן ערלויבעניש צו אפּערירען מוזען באקומען ווערען פון דעם פעקטארי אינספּעקטאר איידער מען הויבט אן די ארבייט.

אקופּירענדיג א מאנאט צייט די פעקטארי, דארף א נאטיס, געבענדיג די איינצעלהייטען וועגען דעם נאמען און אדרעס פון דער פירמע, וואס פאר א סארט ארבייט, וויפיעל מאווינג־קראפט און ה. פּ. געשיקט ווערען פון דעם אקופּירער צום פעקטארי אינספּעקטאר.

ארבייטער וועלען באמערקען אז אבסטראקטע קארטען וואס זענען צוגעקלעפּט אין די פעקטארים דערמעגליכען זיי צו ווערען באקאנט מיט זייער פּראטעקציע אונטער דיזען געזעץ.

פאר איינצעלהייטען וועגען וויטערדיגע נויטווענדיגקייטען פון דעם פעקטארי, שאפּ, און אפיס בילדינגס עקט פון אנטעריא, שטעלט זיך אין פארבינדונג מיט דעם הויפּט אינספּעקטאר פון פעקטארים, איסט בלאק, פּארלאמענט בילדינגס, טאראנטא. טעלעפאן עדלייד 1261.

ביליגער ווי איבעראל

ניט פארגעסט

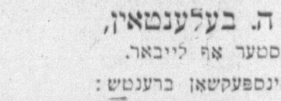

241 קווין סט. וו.
דעם גרויסען דזשועלרי סטאר פון

ג. קלינג
דיימאנדס און וואטשעס
די בעסטע אין דער וועלט. קומט און איבערצייגט זיך.
א סעט פון 26 שארפע מעסערס, גאפּעל און לעפעל פאר בלויז
$7.95
נאר אין
G. KLING
241 QUEEN STREET W.
ELGIN 8021
קומט א גאנצע וואך, שבת ביי טאג איז געשלאסען.

יעדער פעקעל פון רעד ראוז טיי איז פארפארטיגט מיט דער זעלבער פארזיכטיגקייט — פונקט ווי אונזער רעפּוטאציע וואלט געשטאנען אויף יעדעם איינציגען פעקעל.

RED ROSE TEA "is good tea"

רעד ראוז ארענדזש פּעקאו **איז טהסטרא גוט**

קארפּענטער

און דזשענעראל קאנטראקטאר
י. קאץ
נעהמט ארבייט פאר הארדוואוד פלארס, פענסי ארבייט, אלע סארטען ארבייטען און הויז אלטערײשאנס, אויך אלערליי פעקטארי ארבייט.
79 מיידזשאר סט.
טעלעפאן קינגסדייל 8442. מיר מאכען ארבייט יעדע א. [illegible]

פּייפּער הענגינג און פּיינטינג

איך מאך די בעסטע דזשאבס אין פּיינטינג און פּייפּערהענגינג. גוט און ביליג. בייסטע צופרידענהייט. טעלעפאנירט גליך טרינטי W 7304.
מ. קירשענבוים 30 קאר סטריט.

פוירפעקט אפּאלסטערינג קאמפּאני

בעלי מלאכות פון ערשט קלאסיגע טשעסטערפילדס און אלערליי אפּאלסטערינג אויך אלערליי ריפּיירינג געמאכט אין אייער הויז אדער ביי אונז,
צופרידענהייט גאראנטירט.
פרייזען ביליגע
טעלעפאנירט טרינטי W 6265
591A דאנדעס סט. וו.

קארפּענטער

יעדער סארט קארפּענטערי ארבייט אנגענומען. קיין דזשאב צו קליין אדער גרויס צו די מעסיגסטע פּרייזען. די בעסטע ארבייט גאראנטירט און צופרידענהייט. —
הארדוואוד פלארס געלייגט, פרענטש טיהרען געמאכט, פייער דזשאבס געפיקסט, ביליג.
טעלעפאנירט:
א. נעלמאן
טריניטי W 2612
150A פאלמערסטאן עוועניו.

מיר לייהען געלט פון 1.00 ביז 5 טויזענט דאלאר
אויף דיימאנדס, דזשועלרי און אנדערע ווערטפולע סעקיוריטיס. נוטע באהאנדלונג גאראנטירט.
SECURITY LOAN CO.
83 קווין סט. וועסט

National Co-operative Credit Society Limited
(רעגיערונגס טשארטער)
נעהמען אן אפּליקאציעס פאר הלואות און מיטגלידערשאפט
602 טעמפּעל בילדינג.
טעגליך פון 9.30 ביז 6.
טעלעפאן עדלייד 7128 — 2766
ברענטש רום 10 לייבאר לייסעאום,
יעדען מיטוואך פון 7 ביז 10 אווענט.
זונטאג פון 11 ביז 1.

עלעקטרישען

הויז וויירינג און ריפּיירינג, עסטימענטס. קיין דזשאב צו גרויס אדער צו קליין. קיין שאדען צו דעקאראציעס ביים פיקסען.
איך האב אויך א פולען סטאק פון הארדוועיר פיקטשורס, לעמפּס און רופינג סופּלאיס.
דזש. דזשיקאבסאן
926 דאנדעס סטריט, וועסט.
טעלעפאן טריניטי 2111.

צו פארהרענטען

צו פאררענטען אן אפּ טו דייט פלעט פון 2 רומס, אלע קאנוויניענס, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען, ווינדא בליינדס, פיקטשורס צום נוצען. פּאסיג פאר א קאפּעל. פרעגען 126 ראקסטאן ראוד.
489-5-5

צו פאררענטען א פארנישד רום, פּאסיג פאר א ביזנעסמאן, פרעגען 220 נארטקליף בולווארד.
טעלעפאן קענוואוד J 7301.
466-5-5

צו פאררענטען 5 און 6 רומיגע אפּטו דייט אפּארטמענטס אויף יוקליד עוו. אלע קאנוויניענס.
פרעגען 338½ יאנג סטריט.
480-5-7

צו פאררענטען א גרויסע סטאר אין בעסטען געגענד פון קאלעדזש סטריט, מיט געהענדע ביזנעס, פּאסיג פאר אנדערע ביזנעס אויב איהר ווילט בייטען. פרעגען 467 באטהורסט סט.
490-5-5

צו פאררענטען אין אן אפּארטמענט א שעהנע פארנישד רום. פרעגען 185 מיקאל סטריט, צווייטען פלאר. קליינע פאמיליע פאר א באי אדער מיידעל. טעלעפאן עדלייד 5645.
487-5-5

צו פאררענטען א קארנער סטאר און הויז פּאסיג פאר יעדער ביזנעס. ביליג רענט.
פרעגען 338½ יאנג סטריט.
479-5-7

צו פאררענטען א פלעט פון דריי גרויסע רומס, אלע קאנוויניענס, גאראדזש. פרעגען 15 ראָס סטריט צווישען קאלעדזש און סיסיל סטריטס, רעדי אריינצומופען.
444-5-6

צו פאררענטען א פארנישד רום מיט אלע באקוועמליכקייטען פּאסיג פאר א יונגענמאן. פרעגען 287 קאלעדזש סטריט ניער ספּעדיינא עוו.
***

צו פאררענטען א צוויי רומיגען פלעט פאר א קאפּעל. פרעגען 280 פאלמערסטאן עוועניו.
468-5-5

צו פאררענטען א האלבען מאנופעקטשורינג פלענט פאר דרעסעס מיט א קלאוק הויז. ביליג רענט. גוטער לאקיישאן אלעם קאמפּליט. טעלעפאנירט ווייווערלי 2618.
458-5-5

א שעהנע פוירנישר רום צו פארענטען פאר א באי אדער מיידעל, אין א נייע הויז, ביליג רענט. פרעגען 9 היידען פּארק, ניער דאווערקאורט.
492-5-7

צו פארענטען א פלעט, גאראדזש, אלע קאנוויניענס. פרעגען 593 מארקהעם סטריט.
491-5-7

צו פארענטען א יארד פאר דזשאנק אדער אנדערע ביזנעס, האט אויך א לייסענס, אין 116 טשעסטנאט סטריט, גרויסער פּלאץ אויך א סטייבעל, 50 דאלאר א מאנאט רענט. נאכפרעגען 73 קווין סטריט וועסט.
493-5-6

צו פארקויפען

צו פארקויפען אדער עקסטשיינדזשען אן איינגעטריטע קלינינג און טיילארינג ביזנעס פאר א הויז אין גוטען געגענד. אויסגלייכען מיט געלט. פרעגען 75 קארלטאן סטריט.
483-5-5

איבערצוגעבען א סעקאנד הענד פוירניטשור סטאר אין א קאנטרי, 25 מייל פון שטאדט. רענט 25 דאלאר א חודש. פאראן נייע ווארעס אויך. אורזאכע צו שוואך צו אטענדען די ביזנעס. פרעגען 195 קלערמאנט סטריט.
טעלעפאן טריניטי W 4104
473-5-5

איבערצוגעבען א קאסטאם שניידער סטאר. מוז פארקויפט ווערען. אורזאכע קראנקהייט. אדער א שותף אכטונג צו געבען. מוז האבען א ביסעל געלט. פרעגען באנדסמאן 9143.
472-5-7

בר מצוה

אלע עלטערען ווילען אז זייער קינד זאל האבען א שעהנע בר מצוה, ווייל א שעהנע בר מצוה גערעדנקט דער זוהן זיין גאנץ לעבען און ער איז זיי אלעמאל דאנקבאר דערפאר, און דער טאג אין וועלכען ער איז געוואָרען בר מצוה בלייבט ביי איהם דער אנגענעהמסטער אין זיין קינדערשען לעבען, און דאס קינד וואס האט עס ניט פיהלט זיך אלעמאל געקריוודעט פון די עלטערען אין עפּעס, און אויב איהר ווילט האבען א שעהנע בר מצוה פאר אייער זוהן זאלט איהר זיך פריהער קומען זעהן מיט מיר 103 אגוסטא עוועניו אפּארטמענט 12. טעלעפאן טריניטי 9063

א. שובין

לערער און בר מצוה לערער פון בראנזוויק תלמוד תורה.

פארלאנגט

א יונגע נוירס פארלאנגט א פּאזישאן אין א דאקטארס אדער דענטיסטס אפיס ווי אויך פּריוואטע נוירסינג. טעלעפאן טריניטי 9584.
***

פארלאנגט עקספּיריענסד קעבין אין גרינספּונס זומער פלאץ באלטאן אנטעריא גוטע ווידזשעס, בלויז אן עקספּיריענסד זאל זיך ווענדען אין 223 גרייס סטריט. טעלעפאן טריניטי W 8169 אדער טריניטי 3857.
429-5-7

א גוטער עקספּיריענסד דעזיינער אויף מיסים און טשילדרענס קאוטס פאר 25 יאהר אין דער טרייד מיט די בעסטע רעפערענסעס, פארלאנגט א פּאזישאן. פרעגען 288 מיידזשאר סטריט.
טעלעפאן קינגסדייל 6219.
442-5-5

פארלאנגט א פּארטנער צו קלאוקס אפּערייטאר אדער א קאטער פארגעצויגען דארף האבען פון 2 ביז 3 טויזענט דאלאר גוט געהענדיגע ביזנעס, גאראנטירט געלד צו מאכען. פרעגען זשורנאל באקס 982.
459-5-5

א יונגע מיידעל פארלאנגט הויזארבייט, מאכט ניט אויס אויב אין א קאנטרי וויל סטעדי פּאזישאן ביים מאנאט. פרעגען 22 קעמעראן סטריט.
טריניטי F 5443.
461-5-5

א יונגערמאן פארלאנגט א דזשאב אלס א טראק דרייווער. פּראָבירען פּריוו. צופרידענהייט גאראנטירט. פרעגען ביי טעלעפאן טריניטי W 1126 אדער אין 6 בעלוויו עוועניו.
467-5-6

אן עקספּיריענסד דייטשער פּיינטער פארלאנגט א דזשאב מיט א קאנטראקטאר מעסיגע ווידזשעס. וועט געהן אין עני פּלאץ אויף דער פּראווינץ. פרעגען קרישע 57½ גרענדזש עוועניו.
455-5-5

חזן ב. וולאדאווסקי

היגיעניש־געשולטער סוירדזשען
מוהל
— אויך —
מאדערנער מסדר קדושין
סוירוויסעס אין ענגליש
עלטערען פון קינדער זאלען דאך נעהמען אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז דער בעגעפּיט פון זייערע קינדער.
קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט אנטזאגען צו קומען.
וואוינונג 62 בראנזוויק עוועניו.
טעלעפאן קינגסדייל 8832.
פרייזע אומזיסט.

גיט אייערע קינדער א אידיש־ארטאדאקסישע ערציהונג

שיקט זיי טעגליך אין חדר פון
מר. משה קלאוז
וועלכער איז באקאנט יארען־לאנג אלס א גוטער ערציהער.
זיינע הונדערטער תלמידים אין שטאדט, זענען דער בעסטער באווייז.
די שולע געפינט זיך אין
139 בעווערלי סטריט
און איז אפען טעגליך פון 4 נאכמיטאג ביז 7 אווענט. זונטאג פון 10 פרי ביז 3 נאכמיטאג.

פאטראנייזט די איינציגע אידישע ווינדאו קלינינג קאמפּאני

NEW YORK WINDOW CLEANING CO.

מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז פעקטארי אפיס און סטאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פּרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מאנאטליך און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלעפאן עדלייד 3087 נאך 7 אווענטען טריניטי M 6520
NEW YORK WINDOW CLEANING CO
422 BAY ST

W. E. Charters & Son

ארכיטעקטען

פלענער, ספּעסיפיקאציעס און עצות פון אלע געביידעס, וואוינונגען, סטארס, אפּארטמענטס, דופּלעקס, ווערהייזער, פלענער פאר אלע סארטען אלטערייזשאנס און רעקאנסטרוקציעס. מעסיגע פרייזען.

מיר קאנען פינאנסירען בילדינג קאנסטרוקציעס. אויב איהר רעכנט צו בויען פרעגט אונז אן. מיר רעכענען אייך גארניט פאר אן עצה.

UNION TRUST BUILDING
קארנער ריטשמאנד און וויקטאריא סטריטס.

סער ראבערט גארדן

פּרעזידענט פון די
קראון לייף אינשורענס קאמפּאני
חזן מ. קאפּלאן
ספּעשעל רעפּרעזענטאטיוו
M. KAPLAN & SON
General Insurance
Kaplan Customs Brokers
55-57 YONGE STREET
Elgin 8156-8157
וואוינונג 47 ראוז פארק דר.
טעלעפאן הילאנד 1960.

שיקט אייערע קרובים
הילף
קומט אדער טעלעפאנירט אייער ארדער
— צו —
חפצ"ס שיפּסקארטאר
DOMINION TICKET OFFICE
(עדלייד 5971)
143 קווין סט. וועסט
אמעריקאנער דאלארען געצאלט איבעראל.
געלט געשיקט 2 מאל טעגליך. ביליגע רעיטס.
שיפּסקארטען, בירגער־פּאפּירען, אינשורענס. 13 יאר אין ביזנעס.

בארגיינס

ווער עס וויל לייגען הארדוואוד פלארס און סקרייפּען אלטע פלארס און ווענירען סטעפּס רופט אן:
J. KRAFT
597 שאָו סט.
קענוואוד W 6517
מיר נוצען דעם בעסטע מאטעריאל
BUILDERS Moulding Co.
ACME BRAND HARDWOOD FLOORING
גאראנטירט פאר א פוירסט קלאס דזשאב.
ווארט ניט ביז דער לעצטער מינוט.

דזשענעראל קארפּענטער קאנטראקטארס

ה. גראנטשטיין
מיר מאכען די בעסטע ארבייט. ווענדעט זיך צו אונז פאר די ביליגסטע עסטימייטס.
הארדוואוד פלארס
פרענטס, גאראדזשעס, ווארענדעס, פרענטש טירען, פארשידענע פעקטארי ארבייט א. ז. וו.
ארכיטעקט דרעפטסמאן מאכט פלענער און נעהמט ארויס פּערמיטס אין סיטי האל, פאר בילדינגס גאראדזשעס, ווארענדאס, סעלערס, א. ז. וו. פאר בילדערס און קארפּענטערס א ספּעציעלער פּרייז. בעסטע ארבייט צו מעסיגע פּרייזען.
טעלעפאנירט טריניטי W 2095
107 אקספארד סטריט.

וואל... סטריט

(א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם אידיש־אמעריקאנעם לעבען היינט צו טאג, געבויט אויף די לעצטע פאסירונגען אין וואל סטריט.

— פון —

מארק סארדער

(פארזעצונג)

און אזוי האט זי אין איין פריהמארגען געפונען דעם אדווערטייזמענט פון סעמיועל בערגמאן, אויף וואל סטריט, וועלכער האט געזוכט א סטענאגראפיסטקע.

קאפיטעל פיער

וואל סטריט

אויף די שמאלע, געדרעהטע גאסען איז געווען אן ענגשאפט, ניט דורכצושפארען זיך. מענשען האבען זיך געריבען איינער אן דעם צווייטען'ס עלענבויגען. מענשען זענען געלאפען פארשמייעט, מיט זייערע העטס אויפ'ן שפיץ קאפ און מיט די שטערנס פארשוויצט און אויגען ארויסגעשפארט. אלע האבען זיך ערגעץ געאיילט. אלע האבען אויסגעקוקט אזוי ווי די ערד וואלט געברענט אונטער זייערע פיס.

מען האט געהאנדעלט. דאס ווארט "האנדעל" איז געשטאנען אין דער לופט. כאטש קיינער האט עס ביים נאמען ניט אנגערופען. פון די גרויע שטיינער פון דער גאס האט זיך אויפגעהויבען א לייכטער וואלקען־שטויב. דער שטויב האט געטאנצט אנטקעגען דער זון און האט זיך געדרעהט אין א מיש־מאש, אזוי ווי די מענשען אויף דער־גאס. אזוי ווי דער מיש־מאש פון די מענשען וואס האבען געזוכט ביזנעס. אבער עס איז ניט געווען בלויז שטויב וואס האט ארומגעטאנצט אין דער לופט, איבער די קעפ פון די מענשען — עס איז געווען ביזנעס, געשעפט, האנדעל, אקציעס, שערס, סטאקס, היבכע סומען געלט — אלץ האט געטאנצט אין דער לופט, אין דער מיט פון די מיליאנען קליינינקע שטויבעלאך, וואס האבען זיך אויפגעהויבען פון די גרויע שטיינער פון דער גאס.

ביים ארייגאנג צו דער גרויסער בילדינג זענען געשטאנען א סך מענשען. דארט איז געווען אביסעל רוהיגער און, ווי עס האט געשיינט, אביסעל זיכערער. דאס זענען געווען די קארפן־קעפ, די וועלכע האבען געגעבען דעם טאן, די וואס האבען געהאט די מאכט אין זייער האנט צו הויבען און צו ווארפען פרייזען. אבער אויך דארט האט מען פון צייט צו צייט געקענט זעהן אן אומרוהיגע מינע, א פארזארגטע שמייכעל, א שארפען בליק פון גרויע אויגען, און ווערטער וואס זענען פארשטיקט געווארען אונטער געשלאסענע ליפען. עס האט געמאכט דעם איינדרוק אז מענשען געטרויען ניט איינער דעם צווייטען, אז מענשען היטען זיך איינער פאר'ן אנדערען, אז מענשען האבען מורא ניט נאר ארויסצולאזען א ווארט פון מויל, נאר היטען זיך אפילו מיט זייערע געדאנקען, אז דער אנדערער זאל זיי ניט ארויסלייענען פון זייער קאפ.

איינער פון זיי האט שטיל און פארטרויליך דערצעהלט, אז דער עלטערער פון די ברידער אלפאנסי איז אין דער פריה געפונען געווארען טויט ביי זיך אין צימער, מיט א רעוואלווער ביי דער זייט. ס'איז געווען קלאר, אז דער מענש איז באגאנגען זעלבסטמארד. נו, וואס האט אזא מענשען געקענט טרייבען צו נעמען זיך דאס לעבען? די ברידער אלפאנסי זענען דאך געווען פאררעכענט אלס די רייכסטע סטאק־הענדלער אויף וואל סטריט. און אויב זיי האבען זיך געקענט געפינען אין אזא גערדריקטער לאגע, אז איינער פון זיי זאל זיך ארייגשיסען א קויל אין קאפ, וואס זאלען שוין אנדערע זאגען?

— אבער ווער זאגט עס, אז דער עלטערער אלפאנסי איז באגאנגען זעלבסטמארד צוליעב וואל סטריט? — האט געפרעגט מר. סיימאן בלעקוואוד, וועלכער האט געהאט א נאמען אלס אן אויטאריטעט אין דער הינזיכט פון סטאקס — איך האב געהערט, האט ער צוגעגעבען, אז ער האט דורכגעמאכט א פאמיליע־טראבעל.

אבער די דאזיגע ווערטער, מיט וועלכע סיימאן בלעקוואוד האט געזוכט אפצושוואכען דעם איינדרוק פון דעם עלטערען אלפאנסי'ס זעלבסטמארד, האבען ניט געטראפען אין ציעל. די זארג, וואס מען האט געקענט זעהן אויף די פנים'ער פון איינציגע פערזאנען, איז דערפון לייכטער ניט געווארען.

צווישען דעם עולם האט זיך דורכגעשטופט א מיטעל־יעהריגער מאן, מיט א קליין סעטשעל אין דער האנט און מיט אן אפגעטראגענעם מאנטעל וואס האט נאכלעסיג געהאנגען אויף איהם. דער מענש איז געווען באקאנט און אומבאקאנט אין דער זעלבער צייט. מען האט איהם געקענט און ניט געקענט. אבער קיינער האט זיך ניט געקענט דערמאנען, ווער ער איז און ווי אזוי ער הייסט.

מען האט איהם נאכגעקוקט מיט אומרוהיגע אויגען. די לופט איז געווען אן אנגעשטריינגטע און די לאגע אויפ'ן סטאק מארקעט — אן אומזיכערע. האט מען מיט חשד געקוקט אויף יעדען מענשען, וואס מען האט ניט גענוי געוואוסט ווער ער איז און וואס ער וויל. אזוי האט מען אויך געקוקט אויף דעם דאזיגען מענשען מיט'ן אפגעטראגענעם מאנטעל און מיט'ן סעטשעל אין דער האנט.

דער מענש אליין האט אויך אויסגעקוקט אביסעל אומרוהיג. ער האט זיך ארומגעקוקט, אזוי ווי ער וואלט אימיצען געזוכט, און דערנאך איז ער, אזוי ווי איילענדיג זיך, ארייגעלאפען אין דער געביידע.

— א פרישער קרבן מסתמא — האט סיימאן בלעקוואוד ארויסגערעדט אזוי ווי פון צווישען די ציינער.

— פונדעסטוועגען דארף מען האלטען אן אויג אויף איהם — האט זיך ארייגעמישט דזשים לארקין, וועלכער איז געווען באוואוסט פאר זיין גוט־הארץ וואס קען קיין צרות ניט צוזעהן. דזשים לארקין האט ניט געווארט אויף דעם וואס אנדערע וועלען זאגען, און איז באלד ארייין אין דער געביידע, נאכפאלגענדיג דעם פארדעכטיגען פארשוין.

נאך א פאר מענשען האבען זיך אפגעריסען פון דרויסען און זענען ארייין אינווייניג, נאכפאלגענדיג לארקין'ען, און במילא אויך יענעם פרעמדען פארשוין.

האט דער פרעמדער געפיהלט, אז אימיצער קוקט איהם נאך, אז אימיצער געהט איהם נאך? עס איז געווען אן אפענע, גרויסע געביידע. טויזענטער מענשען האט מען דארט געקענט זעהן יעדען טאג. ווער האט עס צייט געהאט זיך אפצושטעלען און נאכקוקען א מענשען?

אבער דער פרעמדער האט טאקע ארויסגעוויזען סמנים פון אומרוהיגקייט. ער האט זיך עטליכע מאל אפגעשטעלט און האט זיך ארומגעקוקט אזוי ווי ער וואלט אימיצען געזוכט מיט די אויגען. דערנאך האט ער אזוי ווי אנגענומען א פעסטען באשלוס און האט זיך געלאזט שנעל געהן מיט די ברייטע טרעפ ארויף.

לארקין האט איהם פארוואונדערט נאכגעקוקט. וואס דארף ער געהן מיט די טרעפ, אז אן עלעווייטאר שטעהט גרייט איהם ארויפצופיהרען ביז דעם העכסטען פלאר? ניט אנדערש, דער מענש איז אזוי צודרעהט, אז ער ווייסט ניט וואס מיט איהם טוט זיך. אפשר האט דער מענש א סך געלט פארלוירען אין סטאקס און ער טראגט זיך איצט ארום מיט פארצווייפעלטע געדאנקען, אזוי ווי עס איז געווען דער פאל מיט דעם עלטערען פון די ברידער אלפאנסי? ניין, ער וועט ניט לאזען, לארקין. ער וועט איהם נאכגעהן. ער וועט האלטען אן אויג אויף איהם.

דער מענש איז שנעל געגאנגען מיט די טרעפ ארויף. ער האט זיך מעהר ניט אפגעשטעלט און האט זיך מעהר ניט אומגעקוקט. ער איז ארויף דעם ערשטען פלאר, דעם צווייטען פלאר, דעם דריטען פלאר און אויך דעם פערטען פלאר. לארקין, און א פאר מענשען הינטער איהם, האבען דעם פרעמדען נאכגעפאלגט אזוי שנעל ווי זיי האבען געקענט. זיי האבען אבער אנגעהויבען פיהלען, אז עס פעהלט זיי אטעם. זיי זענען ניט געוואוינט געווען צו געהן מיט די טרעפ. זיי האבען עס אפשר קיינמאל אין זייער לעבען ניט געטאן. ניט אנדערש, האט לארקין געטראכט, דער מענש האט ניט קיין ריינע געדאנקען.

(ווערט פארגעזעצט)

לאיער דזשי. ל. קאהן
J. L. COHEN
רום 1004 סענטראל בילדינג
45 ריטשמאנד סט. וועסט
טעלעפאן עלגין 3379.
וואוינונג מידוועי 1948.

טעלעפאן עדלייד 9768. הויז טעל. טריניטי w 8195
לאיער דזשאזעף מ. גארדאן
באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי פאבליק.
האט געמופט זיין אפיס אין:
300A דאמיניאן באנק בילדינג
465 בעי סטריט.

ביזנעס טעלעפאנען: דאנטאון, עדלייד 2544
אפטאון, טריניטי 1652
בראון און סמיט
לאיערס
394 בעי סטריט
514 דאנדעס סט. וועסט, קאר. ספאדיינא עוועניו
אונזער נייער אפטאון אפיס אויף 514 דאנדעס סטריט וועסט, קארנער ספאדיינא עוועניו, איז איצט אפען. דיזער אפיס וועט זיין אפען אין די אווענטס.
געלט געליען אויף מארטגיידזשעס אויף 6 פראצענט.
רעזידענס טעלעפאנען: א. ת. בראון, הילקרעסט 6146 F
ס. א. סמיט, עדלייד 7674.

דער נייער אדרעס פון
לאיער סאול אייזען ב. א.
SOL EISEN
904־5 סענטראל בילדינג, אפיס טעלעפאן עדלייד 3083.
45 ריטשמאנד סט. וועסט
רעזידענס 349 פאלמערסטאן בולעווארד, טעל. טריניטי W 1078.
F.M. Catzman B. A. Office telephone
H. I. Rotenberg Adelaide 3083

נייעס ביי אונז אין שטאדט

מר. גרעף לייענט אליין אז ער איז טויט...

די וואס גלויבען אין תחית־המתים זאלען קומען אפגעבען א שלום־עליכם צו מר. דזיק גרעף, דער גוט באקאנטער טאראנטאר תושב, וועגען וועמען עס האט זיך, דורך א טעות, געהאט פארשפרייט א קלאנג אז ער איז געשטארבען. געווען איז עס מיט א פאר וואכען צוריק, ווען מר. גרעף איז געווען אויפ'ן וועג פון לאס־אנדזשעלעס אהער. אויף יענעם וועג איז אויך געפאהרען א צווייטער מאן, און ער איז פלוצלונג געשטארבען, אלס רעזולטאט פון א הארץ־אטאקע.

ווען דער קערפער איז געפונען געווארען האט זיך אנגעהויבען א חקירה ודרישה, און אזוי ווי יענער האט פארמאגט אייניגע אייגענשאפטען פון מר. גרעף, האט מען דעם פארשטארבענעם אנגענומען אלס דעם לעצטען. אלע קרובים זענען אינפארמירט געווארען וועגען דעם אומגליק. אין טאראנטא האט די „בשורה" ארויסגערופען גרויס טרויער צווישען זיינע פיעלע קרובים און פריינט. מר. לואיס גוראפסקי איז זיינער א קוזין. פונדעסטוועגען האבען די קרובים זיך געלאזט „טרייסטען" מיט דער האפנונג צו קריגען א חלק פון דער ירושה... אייניגע האבען שוין אפילו זיך געזעהן מיט לאיערס, און אנדערע זענען געגאנגען אין באנק כדי צו אויסגעפינען וויפיעל געלט עס איז פון דעם „פארשטארבענעם" איבערגעבליבען.

אבער פונקט אין מיטען דעריננען איז מר. גרעף אויפגעשטאנען תחית־המתים, און איז געקומען געזונט און שטארק אין טאראנטא. ער געפינט זיך אויף 186 קווין סטריט וועסט.

אזוי שנעל ווי ער איז אנגעקומען אין טאראנטא, האט ער טעלעפאנירט אין „זשורנאל" און האט געבעטען, אז מען זאל אינפארמירען די טאראנטאר אידען דאס ער לעבט, און איז, ברוך־השם, געזונט און שטארק.

הלואי אויף ווייטער ניט ערגער...

זענען ארומגעגאנגען קלייבען געלט פאר שריינערס

צוויי מענער, העראלד קענעדי, 25 יאהר אלט, פון 7 קאנסטאנס סטריט, און טעאדאר ראבערטס, פון נומער 4 קינג דזשארדזש ראוד, זענען איצט אין די הענט פון דער גערעכטיגקייט, אויף א קלאגע אז זיי זענען ארומגעגאנגען קלייבען געלט, פארשטעלענדיג זיך אלס אגענטען פון די שריינערס האוזינג קאמיטע, וועמעס אויפגאבע איז, צו געפינען פאסיגע צימערען פאר די שריינערס וועלכע וועלען קומען היינטיגען זומער צו דער קאנווענשאן.

לויט ווי די פאליציי גיט איבער, האבען זיי אויסגעשווינדעלט הונדערטער דאלארען.

ערנסט פיערקאטער האט שוין דא זיין ווייב און קינד

דער באריהמטער דייטשער שווימער פיערקאטער, וועלכער האט מיט א פאר יאר צוריק געוואונען דעם ריגלי מאראטאן שווים אין טאראנטא, האט שוין איצט אריבערגעבראכט זיין ווייב און קינד פון קעלן, דייטשלאנד, וואו ער האט געוואוינט איידער ער האט זיך באזעצט אין טאראנטא.

ער וואוינט היינט אויף 62 מארנינגסייד עוועניו, צוזאמען מיט זיין פאמיליע. ער האט אריבערגעבראכט אהער פון דייטשלאנד א סך וויכטיגע זאכען, וועלכע זענען ביי איהם טייער, און צווישען די דאזיגע זאכען זענען פאראן אלע ווערק פון דיקענס, שעקספיער, געטע און אנדערע. ער האט אויך א צאהל „טראפיס" אלס אנערקענונג זאר זיין גוטען שווימען.

אין פארבינדונג מיט די פילאזאפישע ווערק וואס ער האט מיט זיך מיטגעבראכט, ווערט באקאנט אן אינטערעסאנטער פאקט, נעמליך, אז פיערקאטער איז א גאנץ געלערנטער מאן. ער האט באזוכט אן אוניווערזיטעט אין דייטשלאנד, און האט שוין געהאלטען ביי קריגען א „דיגרי" פון „דאקטאר פון פילאזאפיע". צוליעב א צופאל אבער האט ער געוואלט איבעררייסען מיט זיין שטודיום, און אנהויבען ארבייטען ביי זיין פאטער אין בעקער־שאפ.

זאגט אז קלעניקעס האבען ביי איהם אויסגענארט געלט

אין טאראנטא געפינט זיך א מאן מיט'ן נאמען וואלטער דזש. דזשאנס, וועלכער האט פיש סטאר אויף קווין סט. איסט. די סטאר הייסט „די טשעלסיא פיש סטאר". פאר א צייטונגסמאן האט ער זיך אויסגעקלאגט, אז ער ווערט אומזיסט און אומשולדיג באשולדיגט אין קלעניזם. אין דער אמת'ען, זאגט ער, איז ער דער ערגסטער שונא פון דעם קלען. ער איז געווען א נאר, פונקט אזוי ווי הונדערטער אידען, און האט באצאהלט 10 דאלאר אלס מיטגליעדס אפצאהל, כדי צו אויסגעפינען די פרינציפען פון דעם קלען. ער האט זיך אבער שנעל איבערצייגט, אז דער קלען איז געגען די בריטישע אידעאלען, און דעריבער האט ער זיך פון דעם אפגעטרייסעלט אזוי ווי פון א „פעסט".

„איך וואלט געווען צופרידען", האט ער געזאגט, „צו געהן אין דזשייל, ווען איך זאל וויסען, אז ווען איך וועל באפרייט ווערען, וועט מיין נאמען באפרייט ווערען פון אלע פארבינדונגען מיט דעם קלען".

ריידענדיג וועגען פיליפס'ן, דעם קלעניק, וואס זיצט אין דזשייל, האט ער געזאגט, אז ער איז נאך א קליינער מארטירער. ווען ער וועט צוריקקומען פון דזשייל קיין האמילטאן, און אלע אידען וועלען איהם געהן באטראכטען מיט פאראכטונג, דאמאלסט וועט ער ערשט וויסען וואס הייסט אזוינס מארטירערטום.

סאלאדא
רעדוצירט די פרייזען
15ס. א פונט
ברוינע לייבעל איצט 60ס. א פונט
¼ פונט פעקעל איצט 15ס., 2 אונצעס פעקעל איצט 8ס.
דזשעפאן גרין בלענד, איז ניט געענדערט פאר 70ס. א פונט.
אלע אנדערע לייבעלס רעדוצירט 5ס. אויפ'ן פונט.
פאר'ן עולם זענען דיזע פרייזען
איצט עפעקטיוו — צאלט ניט מער.
צוליעב דער אקציע פון דער רעגירונג, אפשאפענדיג די דיוטי אויף בריטיש געוואקסענע טייען, און א ביליגערער מארקעט פאר געוויסע סארטען, זענען מיר צופרידען צו געבען אונזערע קאסטאמערס תיכף דעם פולען בענעפיט פון דיזער איינשפארונג. אונגליקליכערוויזע איז דער מארקעט פאר די פיינסטע קוואליטעט טייען געשטיגען און דעריבער קאנען מיר ניט רעדוצירען אונזערע אנדערע גרעידס מער ווי פינף סענט אויפ'ן פונט.
צו די ריטייל גראסערי דילערס
ווי געוויינטליך באשיצען מיר אייך געגען פארלוסט אויף סאלאדא טיי, דורך דערלויבען אייך א "ריבעיט" אויף אייער סטאק וואס איר האט, אזוי אז איר קאנט שוין פארקויפען אויף די אויבערשטע פרייזען. פארמעס ווערען געמיילט צו אייך פאר דיזען צוועק.
אלזא שיקט ניט קיינע טיי צוריק צו אונז.
SALADA TEA COMPANY OF CANADA LIMITED

עלטערע אידישע פרוי איז געשטארבען אומפאלענדיג

אלס רעזולטאט פון ערנסטע וואונדען וואס זי האט באקומען, בעת זי איז ארונטערגעפאלען פון אלע טרעפ אין קעלער, אויף 632 פעיפ עוועניו, איז רחל האנסבערגער, אן עלטערע אידישע פרוי, געשטארבען, נאכדעם ווי זי האט זיך געמאטערט אויפ'ן טויט א וואך צייט.

אידישע אינגלאך פארמירען א ניע פוטבאל ליעג

ביי א מיטינג וואס איז לעצטע וואך אפגעהאלטען געווארען, איז דזשעק גאלדענבערג דערוועהלט געווארען אלס פרעזידענט פון דעם אינדעפענדענט אינטער־קלוב ליעג. פינף אידישע קלובען זענען פארגיראטען ביי דער ליעג.

טעקסי דרייווער פארוואונדעט

צוויי פערזאן זענען פארוואונדעט געווארען ווען א טעקסי־קעב האט זיך צוזאמענגעשטויסען מיט א קאר אויף מאונט פלעזענט ראוד און דייוויסוויל עוו. די פארוואונדעטע זענען מיס קלארקסאן און דער דרייווער סמיט. זיי געפינען זיך אין סט. מייקעל'ס האספיטאל.

א צווייטער עקסידענט האט פאסירט ווען דרייווער מעקלעאר, 25 יאר אלט, פון 85 ביקאנספיעלד עוועניו, איז אומגעווארפען געווארען פון א קאר און איז שווער פארוואונדעט געווארען. דער דרייווער פון דער קאר איז אנטלאפען.

אן ערקלערונג פון אלע היגע רבנים

מיר, די היגע רבנים, ערקלעהרען דעם טאראנטאר אידישען פובליקום, אז דער ציעל פון אונזער שטרעבונג צו קאנטראלירען די שחיטות עופות, איז אן איינפאכע כשרות פראגע, וועלכעס מוז דורכגעפירט ווערען.

דער טשיקען האנדעל [illegible] לעצטענס אריין אין גרויזאמע אומפאראנטווארטליכע הענט. פון טאג צו טאג קומען צו נייע דילערס, און מיט זיי די שוידערליכע הפקרות. מערסטענס פון די ביזיעצטיגע טשיקען דילערס וועלכע זענען פארטרויאונגסווערטע, אנשטענדיגע אידען זעהען איין די שרעקליכע דערנידערונג פון כשרות, און ווארטען און האפען צו זעהן די ריכטיגע כשרות ארדנונג.

נאר די לייכטזיניגע, די וועלכע זענען ווייט ניט נאר פון רעליגיאן, נאר אויך פון מענשהייט, זיי ווילען הפקרות. זיי ווילען ארויפצווינגען אויפ'ן אידישען הויז צו ווערען דער גאנצער אייגענטימער, און זיי ווילען דארט דיקטירען כשרות. זיי לייגען ניט אז יעדער מאן און פרוי זאל דערקענען די טשיקען, ווען זי איז געשאכטען געווארען, און ווער עס האט זי געשאכטען. זיי ווילען קענען פארקויפען אלטע איבערגעשטאנענע סחורות, וועלכע זענען עפ"י הדין טריפה צו קאכען ביי אונז אידען. זיי טומלען די שטאדט מיט פארשידענע שרעקען. אויפצורייצען דעם שטילען פובליקום, און צו פארשפרייטען פארשידענע שקרים וכזבים לעיני השמש, צו פארבלענדען די אויגען און צו פארטונקלען דעם אמת. זיי צילען זיך צו באַרייכערען דורך דעם גייסטיגען חורבן פונ'ם פאלק. זיי ווילען אז זייערע מעשים זאלען בלייבען פארדעקט. מען שעכט אין די פינסטערע סעלערס. דארט וואו א רב קען ניט אריינקומען, ווייל מען זאל ניט קענען קאנטראלירען, אויב מען שעכט, און ווער עס שעכט.

זיי קומען ארויס מיט שמוץ אויף דער תורה, און די בעלי תורה. ביי זיי איז דער שוחט דער עוסק במלאכת הקודש, פיעל נידריגער פון דעם נידריגסטען שמוץ קלינער. יענער ווערט פיעל שעהנער רעספעקטירט פון זיין פארמאן ווי דער שוחט פון די הענדלער. א חוץ וואס יענער האט ברויט און דער שוחט איז דער פארקויפטער שקלאף ביי די הענדלער. און פון דער שחיטה געלט וואס דער הענדלער באקומט גיט ער דעם שוחט א העלפט.

מיר ווילען כשרות, און דאס מוז זיין. מיר וועלען זיך ניט אפשטעלען פאר קיין זאך. עס איז אומזיסט דער רעש ורעמים.

אידען מוזען און דארפען האבען כשרות. די הענדלער לעבען פון די אידען, און די אידען ווילען זיין זיכער מיט פריש, אמת'ע געשאכטענע סחורה. כשר דורך דעם קאנטראל פון די רבני העיר, ניט דורך די הענדלערס קאנטראל.

מיר וועלען די הפקרות אפשאפען. מיר מוזען וויסען און זעהן ווי מען שעכט, און מיט וואס מען שעכט און ווער דער שעכטער איז. יעדעס געשאכטענער ארטיקעל מוז האבען א טיקעט, מיט דעם גענויען נאמען פונ'ם שוחט, און דעם טאג ווען עס איז געשאכטען געווארען. די כשרות אין טאראנטא מוז זיין געזיכערט.

ווער עס שטעלט זיך אנטקעגען אונזער ציעל, איז א חוטא ומחטיא את הרבים. והשומע ינעם ותבא עליו ברכת טוב.

אלע היגע רבנים.

פייפערהענגינג און פיינטינג
אייער אלטער באקאנטער פייפערהענגער און פיינטער נעהמט אן קאנטראקט דזשאבס צו די ביליגסטע פרייזען. די בעסטע ארבייט גאראנטירט. קיין דזשאב צו קליין אדער צו גרויס. עסטימייטס פריי
סעם קאין, 166 אסינגטאן עוו.
לאידבוק 2350.
264-5-25

קויפט אייערע מאטראצען, ספרינגס און בעטען
דירעקט פון פעקטארי
איר שפארט פיעל געלט.
איר האט א געלעגענהייט צו איינשפארען דעם סטארקיפערס פראפיט און האבען די בעסטע מאטראצען צו די ביליגסטע פרייזען. קומט איבערצייגט זיך.
ספעשעל פאר אפריל
ספרינגט מאטראצען גאראנטירט פאר 5 יאר,
בלויז $12.00
Sterling Bedding Co.
34 דיארסי סט.
טעל. טריניטי 3773.

רעוו. ש. ז. גרינגארטען

אנערקענט אין אלע האספיטעלער
אלס מוהל
פון ערשטען גראד.
אויך אן
אינטעליגענטער
מסדר קדושין
רופט מיר אויף אייערע שמחות. איך וועל אייך דינען צו דער בעסטער צופרידענהייט.
פאר ארימע אומזיסט
מיין אדרעס:
395 מארקהאם סטריט
טעלעפאן טריניטי 8406 F.

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
PUBLISHED BY
THE HEBREW JOURNAL
JOURNAL PRESS, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-6831
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.

די פאליטישע וואך

דער ערשטער מאי איז פאריבער רוהיג כמעט אין יעדען לאנד.

דער מאי־טאג איז אמאל געוועזען א טאג פון וויכטיגע צוזאמענשטויסען אין מאנכע לענדער. און עס איז כמעט דאס ערשטע מאל, וואס דער טאג איז אוועק אן בלוטיגע צוזאמענשטויסען. אפילו אין ווארשע און אנדערע פלעצער אין פוילען, וואו מיר זענען שוין געוואוינט געווארען צו הערען די שטענדיגע נייעס וועגען די צוזאמענשטויסען אין יענעם טאג, איז אויך דער ערשטער מאי אפגעגאנגען רוהיג.

רוהיג איז עס געוועזען, אבער ווייט ניט אזוי פייערליך. און עס איז ניט קיין גרויסע אפיקורסות צו זאגען, אז דער ערשטער מאי הויבט אין א סך לענדער אן צו פארלירען זיין פייערליכען און פאליטישען כאראקטער, אפילו אין פלעצער, וואו דער טאג האט שוין געהאט געלאזען ווארצלען אלס ארבייטער יום טוב.

און די וועלט נייטיגט זיך נאך גענוג אין סאלידאריטעט, יעצט אפשר מער ווי ווען עס איז. און דער ערשטער מאי פלעגט באנוצט ווערען אלס דער טאג, ווען אין דער פראפאגאנדע פלעגט אונטערשטראכען ווערען די דאזיגע אינטערנאציאנאלע סאלידאריטעט.

אבער אזוי צי אנדערש, א רוהיגער ערשטער מאי איז עס געוועזען, כאטש פאליטיש איז עס ניט געוועזען קיין רוהיגע וואך.

אנגעהויבען האט זיך די וואך מיט דעם, וואס מען האט געהאט געפונען א באמבע אין דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין ווארשע. און גלייך האט עס אנגעהויבען אויסגענוצט צו ווערען פאר מיליטערישע דעמאנסטראציעס. לויט טעלעגראמען פון ריגע, וועלכע זענען אנגעקומען לעצטע וואך, זאל רוסלאנד האבען פארשטארקט איר ארמיי ביי מינסק, ארום דער פוילישער גרענעץ. די טעלעגראמען גיבען צו, אז מען דארף זיך ניט שרעקען פאר עטוואס ערנסטעס. אבער מיליטערישע דעמאנסטראציעס גיבען קיינמאל ניט צו קיין געזונט. און אפילו ווען זיי ווערען געמאכט פון א קאמוניסטיש לאנד, פארלירט עס אויך ניט דעם מיליטאריסטישען גיפט.

און אין דער צייט וואס רוסישע עראפלאנען פליען ארום ביי דער פויליש־רוסישער גרענעץ, און מיליטער ווערט אהין געשיקט, האט רייט־האנארייבל איי. ווי. אלעקסאנדער, ענגלאנד'ס פלאטען־מיניסטער, פייערליך דערקלערט לעצטע וואך אין פארלאמענט, אז ענגלאנד וועט ניט בויען די קריעגס־שיפען, וועלכע זי האט נאך באשלאסען צו בויען אין די יארען 1928 און 1929 — דאס איז איר ביטראג צום אפמאך, וואס איז לעצטענס געשלאסען געווארען אין לאנדאן וועגען פלאטען־באגרעניצונג.

איז דאס איין פריעדענס־זשעסט. און פון וויען, די הויפט־שטאדט פון עסטרייך, איז געקומען די נייעס, אז די פאן־אייראפייאישע באוועגונג האלט אין וואקסען. און די אייראפייאישע מלוכות דיסקוטירען שוין די קאנסטיטוציע, לויט וועלכער עס דארפען געבויט ווערען די פעדעראלע אייראפייאישע שטאטען, לויט'ן מוסטער פון אמעריקע.

אריסטיד בריאן איז דער פאטער פון דער דאזיגער באוועגונג. און ער האפט עס נאך צו זעהן רעאליזירט אין זיינע טעג.

פלים, אלזא, די פריעדענס־טויב איבער דער וועלט. באזונדערס איבער אייראפע. אבער גאנץ אנדערע פייגעל באדעקען יעצט דעם הימעל אין אינדיע, וואו די לאגע ווערט אלץ ערנסטער. און ווען מען רעדט שוין אפילו, אז עס האלט ביי דעם, אז ענגלאנד זאל ענדערען איר טאקטיק און ארעסטיר'ען גאנדי'ן.

דערווייל האט לארד אירווין, אינדיע'ס וויצע־קעניג, באקומען פון דער מעקדאנעלד רעגירונג א פרייע האנט. און ער קען אננעמען וועלכע מיטלען ער פארשטייט. אפילו צו ארעסטיר'ען גאנדי'ן. און אפשטעלען אזוי די ציווילע אומגעהארכזאמקייט, וועלכע ער פרעדיגט. די צענזור איז געווארען שטרענגער. די אומרוען גרעסער. און דער "אינדיע אפיס" אין לאנדאן האט באקאנט געמאכט, אז אפילו צווישען די "נייטיוו" סאלדאטען מערקט זיך א געוויסע אומרוהיגקייט. און מען האט געמוזט עטליכע קאמפאנעס פון דעם אכצענטען "ראיעל גארוואל רייפעלס" באטאליאן, איבערשיקען אין אן אנדער פלאץ. און אן אונטערזוכונג ווערט יעצט אנגעפירט וועגען דעם.

און פאר דער מעקדאנעלד רעגירונג איז דאס אינדישע פראבלעם א קאמפליצירטע זאך. ניט נאר דארף זי פירען א פאליטיק בנוגע אינדיע, אין וועלכער זי זאל געשטיצט ווערען פון דער אפאזיציע. נאר זי מוז אויך אין זינען האבען איר אייגענע אפאזיציע. דעם לינקען פליגעל פון דער לייבאר פארטיי, וועלכע באשולדיגען שוין דעם ארבייטער־פרעמיער, אז ער זעצט פאר צו פירען אין אינדיע א קאנסערוואטיווע פאליטיק. ניט געגענדיג אינדיע יענע פארם פון "האום רול" פאר וועלכען די ארבייטער פארטיי האט תמיד אגיטירט.

און די מעקדאנעלד רעגירונג האט חוץ אינדיע אירע הענט נאך אלעס פול מיט פיעל פראבלעמען. פאר וועלכע מאנכע פון די מיניסטארען ווערען שטארק קריטיקירט. באזונדערס רייט־האנארייבל טאמאס, וועלכער איז דער באשטימטער מיניסטער איבער דעם פראבלעם פון ארבייטסלאזיגקייט. ווען דער פארלאמענט האט זיך לעצטע וואך ווידער געעפענט נאך דער "איסטער ריסעס". איז טאמאס באווארפען געווארען מיט פראגען וועגען דעם. וואס ער האט שוין אויפגעטאן צו לעזען די דאזיגע וויכטיגע עקאנאמישע פראגע. און דער ענטפער איז געוועזען ווייט פון צו זיין צופרידענשטעלענד. האנארייבל טאמאס האט לעצטע וואך אויך געהאלטען א רעדע אין גלאזגאו, שאטלאנד. און אין דער דאזיגער רעדע האט ער באריהרט אין דעטאלען די ערנסטקייט פון דער לאגע, האבענדיג נאר איין טרייסט, אז דאס ארבייטסלאזיגקייט פראבלעם באריהרט א סך לענדער, מער ניט, יענע נאציעס אדווערטייזען עס ניט אזוי אפען, ווי עס טוט עס ענגלאנד, וועלכע ליידט א דאנק דער פאלשער מלחמה עקאנאמיע. וואס האט געבראכט צו דעם, אז "די געשעפטסמענשען ליידען ווייל זיי האבען צו־לייכט געמאכט געלט. און די ארבייטער ליידען, ווייל זיי האבען געגלויבט אז דאס געלט איז אומבאגרענעצט".

און האנארייבל טאמאס האט אין דער רעדע צוגעגעבען, אז עס איז נוצלאז אויסצוגעבען געלט נאר אויף צייטווייליגער ארבייט. ווייל אזוי ווערט נאר געשאפען טויטער קאפיטאל.

און אין דער ענגלישער פאליטיק האט לעצטע וואך אויך געפונען אן אפקלאנג דער קאנאדער בודזשעט. און אין ענגליש־פאליטישע קרייזען גלויבט מען, אז די טאריף־ענדערונגען וועלען פארגרעסערען דעם האנדעל צווישען ענגלאנד און איר עלצטע און וויכטיגסטע דאמיניאן — קאנאדע.

עס איז גוט באקאנט, אז קאנאדע'ס פריערדיגער הויך־קאמיסאר, דער פארשטארבענער פי. סי. לארקין, האט פיעל אויפגעטאן פאר דער אנטוויקלונג פונ'ם דאזיגען האנדעל. מיט דעם נייעם פרעפערענשעל־טאריף, און מיט דעם וואס פרעמיער מעקענזי קינג האט פרייטאג באקאנט געמאכט אין אטאווע, אז האנארייבל ווינסענט מעסי, וועט באשטימט ווערען אלס לארקינ'ס נאכפאלגער, רופט דאס דאריבער ארוים א געוויסען אפטימיזם וועגען די פארגרעסערטע האנדעלס־מעגליכקייטען.

און אין קאנאדע גופא?

פארשטייט זיך אז ביי אונז האט דער הויפט־אינטערעס פארנומען דער בודזשעט. וואס איז פון אזא גרוים וויכטיגקייט פאר'ן לאנד. האט זיך בכלל שנעלער געדרייט ביי אונז די פאליטישע ראד. און מען האט אויך ניט אויסגעלאזען א פאר באמערקונגען וועגען אידען.

אין פארלאמענט האט הענרי בוראסא זיך דערקלערט אלס א אידען־פריינט. און געלויבט די קוויבעקער פראווינציעלע רעגירונג פאר שליכטען די שול־פראגע. דערמאנענדיג אגב — ווי עס ווערט אין גיכען הונדערט יאר, ווי אידען האבען גלייכבארעכטיגונג אין לאנד.

און דער טרויעריג גוט־באקאנטער אנגליקאנישער בישאף. לאיד, זעצט נאך אלץ פאר זיינע אטאקעס אויף אלע אויסלענדער, וועלכע פארי־באפען קאנאדע — דורך אימיגראציע.

עם הארצות וואקסט צווישען די אידען אין אמעריקא דערקלערט דער ליבאוויטשער רבי

הרב שניאורסאן זאגט, אז פאר איהם איז שווער זיך צוצוגעוואוינען צו דעם טומלדיגען לעבען פון די אמעריקאנער אידען. — פארגלייכט די אמעריקאנער אידען צו א בוך מיט א גרויסע פארערדע און א קליינעם אינהאלט. — ער גלויבט ניט אז די אמעריקאנער אידען וועלען זיך אסימילירען.

דעטראיט, מישיגען, (איטא).

"עם הארצות פארשפרייט זיך צווישען די אמעריקאנער אידען. מען ווערט דא פרעסט און פארגרעבט", האט דא ערקלעהרט דער ליבאוויטשער רבי, הרב יוסף יצחק שניאורסאן, צו דעם קארעספאנדענט פון דער "אידישער טעלעגראפען אגענטור", וועלכער האט באגעגנט דעם רבי'ן ביים אנקומען קיין דעטראיט. טויזענטער חסידים האבען באגריסט דעם רבין ביים אנקומען.

דער ליבאוויטשער רבי, וועלכער געפינט זיך איינעגע חדשים אין לאנד, און האט שוין באזוכט א רייהע שטעדט, וואו ער איז אויפגענומען געווארען מיט באגייסטערונג פון טויזענטער פון זיינע חסידים, האט היינט צום ערשטען מאל ארויסגעזאגט זיין מיינונג וועגען זיינע איינדרוקען בנוגע דעם אמעריקאנער אידענטום.

דער ליבאוויטשער רבי האט ערקלעהרט, אז עס שווער פאר איהם, וועלכער איז געוואוינט צו פארברענגען זיין צייט מיט לערנען און שרייבען, זיך צוצוגעוואוינען צו דעם אופן, אויף וועלכען די אמעריקאנער אידען לעבען און פיהרען זיך אויף. ער האט פארגליכען די אמעריקאנער אידען צו א בוך. די מעהרסטע ביכער, האט דער רבי געזאגט, האבען גאנץ קליינע פאררעדעס, און די הויפט זאך איז דאס בוך גופא. דא אין אמעריקע ווערט דער הויפט ענין שנעל אפגעפערטיגט, און די פאררעדעס און צוגרייטונגען וואס ווערען געמאכט צו דעם ענין זיינען זעהר גרויסע, פונקט אזוי ווי אין די קאמפיינס, וועלכע ווערען צוגעגרייט מיט א גרויסען טומעל און פובליסיטי. "איך קען זיך צו דעם ניט צוגעוואוינען", האט דער רבי געזאגט.

אויף דער פראגע, צו דער רבי האלט אז אסימילאציע פון די אמעריקאנער אידען פארגרעסערט זיך, האט דער ליבאוויטשער רבי געזאגט אז ניין. ער האט ערקלעהרט, אז גייסטיגע ענינים קענען ניט געאורטיילט ווערען לויט דער צאהל. אין פיזישע זאכען שפיעלט א ראלע די צאהל אבער ניט אין גייסטיגע. אפילו אויב נאר הונדערט וועלען אנהאלטען אידישקייט, און טויזענט וועלען ניט, דאן וועלען די הונדערט ארויס די זיגער, דערפאר ווייל זייער כח איז א גייסטיגער און דעריבער א שטארקערער, האט הרב שניאורסאן געזאגט.

דער רבי האט אויסגעדריקט זיין האפנונג, אז עס וועט קומען א צייט, ווען די אידישע יוגענט אין אמעריקע וועט רעוואלטירען געגען דעם הערשענדען צושטאנד פון עם הארצות אין אידישען לעבען און וועלען זיך ווענדען צו די עלטערע אידען און וועלען זיי זאגען: "פון איצט אן וועלען מיר געהן אויפ'ן רעכטען וועג אין די אינטערעסען פון אידישען פאלק". דער רבי האט ניט געקענט זאגען ווען עס וועט קומען דער דאזיגער טאג, אבער ער האט אפעלירט צו די אידישע פיהרער, אז זיי זאלען זיך ווידמען צו דער טעטיגקייט פון דער אידישער יוגענט, כדי דער דאזיגער טאל זאל שנעל קומען. ער אפעלירט צו דער אידישער פרעסע, וועלכע ער האלט, איז דער וויכטיגסטער אינסטרומענט פאר דעם אויפהאלטען פון דעם אידישען לעבען אין אמעריקע.

רבי שמריה גור־אריה, דער איידים פון דעם ליבאוויטשער רבי'ן האט ערקלעהרט, אז די איינלאדונג וואס איז געקומען פון א שיקאגא'ער קאמיטעט, אז דער רבי זאל פארבלייבען דא אין לאנד איז פארלויפיג ניט אנגענומען געווארען, אבער דער רבי האט צוגעזאגט צו באטראכטען די פראגע מיט דעם תנאי, אז אויב ער וועט פארבלייבען דא, דאן דארף דא געשאפען ווערען א גרויסע ישיבה.

אידישע פרוי פארוואונדעט

בעת מרס. פעלדשטיין, אן עלטערע אידישע פרוי, פון 197 מארקהאם סטריט, האט געהאלטען ביים אריבערטראגען פוירניטשור פון איין צימער אינ'ם צווייטען, איז א שטיק מעבעל אויף איהר ארופגעפאלען, און זי האט זיך פארוואונדעט א פוס, און האט אויך באקומען אינוועניגסטע וואונדען.

זי איז אפגעפיהרט געווארען אין וועסטערן האספיטאל.

לײדען און פרײדען פון אונגארישער אידענטום

פון א. לוי

די לאגע אין אונגארן האט זיך אין אלגעמיין באריהיגט. פאליטיש און סאציאל איז די קאנסאלידירונג אין לאנד היבש ווייט פארגעשריטען. שווער איז נאך אלץ דער עקאנאמישער קריזיס, וועלכער ליעגט בעיקר אויף די פלייצעס פון מיטעלשטאנד, און פאדערט כסדר נייע און שווערע קרבנות ספעציעל צווישען אידישע סוחרים.

צוויי יובילעאומס פון דער לעצטער צייט האבען ארויסגערופען א סומארישען איבערבליק איבער דער לאגע פון אונגארישען אידענטום. דער 50־יעהריגער יובילעאום־נומער פון אידישען וואכענבלאט „עגענלעזטעג", וועמענ'ס פובליציסטישע און פאליטישע טעטיגקייט ס'איז געווען געווידמעט דער אידישער גלייכבארעכטיגונג אין אונגארן, איז א וואונדערבארער דאקומענט פאר דער ענטוויקלונג פון אונגארישען אידענטום דורך פולע צוויי דורות. מ'זעהט די עליות און ירידות אין דאזיגען וויכטיגסטען פעריאד, און מ'קען ציהען א קלאהרען פאראלעל צווישען דער גלענצענדער און כסדר אופשטייגענדער סיטואציע פון אונגארישען אידענטום ביז דעם סוף פון וועלט־קריעג אקעגען דעם פלוצים אויסברעכענדען טרויעריגען פעריאד נאכ'ן קריעג. מ'קען פון דעם פאראלעל ארויסדרינגען א נייע באשטעטיגונג, אז ס'איז אין קיין לאנד ניט פארהאן קיין זיכערקייט פאר א אידישער גלייכבארעכטיגונג און אידישען וואוילשטאנד. אפילו דארט, וואו די אסימילאציע האט געקאנט טריאומפירען דורך באגליקען די אידישע באפעלקערונג מיט פולער בירגערליכער גלייכבארעכטיגונג ניט בלויז אויף דעם עקאנאמישען, נאר אויפ'ן פאליטישען און סאציאלען געביעט, איז גענוג געווען איין געפעהרליכער ווינט פון אן אינטערנאציאנאלען שטורם, כדי איבערקעהרען די גאנצע אידישע לאגע מיט'ן קאפ אראפ.

פון א לאנד מיט אידישע מיניסטארען איז פלוצים אויסגעוואקסען א פאליטישער קורס, וואו די אידישע באפעלקערונג האט פארלוירען אלע רעכט, און אפילו די פרימיטיווסטע מעגליכקייט פון נאקעטען לעבען. ניט ווענינגער ווי כמעט 12 יאהר בלוטיגע רדיפות און שווערע קאמפען זענען נויטיג געווען, ביז ס'איז ווידער דערגרייכט געווארען דער היינטיגער צושטאנד פון לעבענס־זיכערקייט און בירגערליכער פרייציגיגקייט אויך פאר דער אידישער באפעלקערונג. דערווייל איז מען גליקליך, וואס מ'האלט שוין ווידער דארט, וואו מען איז געשטאנען מיט 40 יאהר צוריק. מ'איז צופרידען, וואס אונגארישע שטאטסמענער און פיהרענדע נאציאנאל־עקאנאמען הויבען זיך אן פריש צו דערמאנען אן דעם גוואלדיגען אנטייל, וואס די אידען האבען געהאט אין אונגארנ'ס קולטורעלען און סאציאל־עקאנאמישען אויפשטייג פאר'ן קריעג, ווייל די שלעכטע עקאנאמישע סיטואציע צווינגט די פאראנטווארטליכע מלוכה־קעפ אויפדעקען דעם גאנצען אונגארישען פאלק דעם סוד, אז די באנייאונג און ווידעראויפבוי פון לאנד באנויטיגט דרינגענד אויך די מיטארבייט פון די „בירגער מיט אידישער רעליגיע".

דער צעהן־יעהריגער יובילעאום פון רייכספארוועזער הארטי'ס ממשלה איז נאך א בעסערער שפיגעל פאר דער דאזיגער אנטוויקלונג. אידען זענען זעהר א דאנקבארער באפעלקערונגס־עלעמענט און דארום האבען זיי גערן פארגעסען די עניים קשים פון זיין רעזשים־אנפאנג, און אלע האבען עהרליך און אויפריכטיג מיטגעפראוועט די פאראדעס פון דאזיגען יובילעאום. די פיעלע צרות האבען ניט אפגעשוואכט אויף א האר דעם שטארקען אונגארישען פאטריאטיזם ביי דער אידישער באפעלקערונג. נאר אזא הייסער פאטריאטיזם האט זיי געקאנט געבען סיי דעם כח אויסצוהאלטען דעם געפעהרליכען אנטיסעמיטישען שטורם, סיי דעם גלויבען און די האפנונג, אז דאס אונגארישע פאלק וועט זיך ניט לאזען האלטען אייביג אויף דער אנטיסעמיטישער קייט, און די אידען־פרעסערישע מיילער וועלען מיט דער צייט פארלירען די צייהנער. דערביי האט דאס אונגארישע אידענטום ארויסגעגעבען פון זיך אליין אזעלכע מוטיגע און העלדישע קעמפער ווי דר. וואזשאני און פויל סאנדאר, וועלכע האבען זיך מיט זייערע אייגענע קערפער אקעגענגעשטעלט דעם שונא, ביז ער האט אויסגעשעפט אלע גיפטיגע פיילען און האט געמוזט אפטרעטען פון קאמף־פלאץ.

עס איז דארום ניט קיין וואונדער וואס פויל סאנדאר'ס זיבעציגסטער געבורטס־טאג ווערט גראד איצט געפייערט מיט אזא אלגעמיינער ליעבע און פארעהרונג אפילו צווישען קריסטליכע קרייזען. אויך די אנשטענדיגע געבילדעטע קריסטען פיהלען און אנערקענען, אז פויל סאנדאר האט מיט זיין געוואלדיגען קאמף געגען אנטיסעמיטיזם אויך געראטעוועט דעם כבוד פון אונגארן, וועלכעס איז דעמאלט שיער אונטערגעגאנגען אין אונשולדיגען בלוט פון אידישע פאגראמען.

פאקטיש האט דאס אונגארישע אידענטום פארבונדען מיט הארטי'ס יובילעאום א נייע האפנונג אויף א גערעכטיגקייטס־אקט, וועלכער האט געדארפט פארריכטען א שווערע זינד פון דער רעגירונג לגבי די אידען. מען פיהלט עס אין דער געדריקטער שטימונג פון אונגארישען אידענטום, נאכ'ן דאזיגען שטאטס־יובילעאום, אז די דאזיגע האפנונג, וועלכע איז געווען טאקע א מין אפיציעלע הבטחה, איז ניט דערפילט געווארען.

ביי דער אגראר־רעפארם האט מען זיך נוקם געווען בעיקר אן אידישען ערד־באזיצער. ביי פיעלע האט מען אוועקגענומען ביז צום לעצטען יאך ערד. א טייל פון דאזיגען האלב אדער גאנץ אומזיסט קאנפיסקירטען באדען איז באשטימט געווארען אלס נאציאנאלע מתנות פאר באזונדערס אויסגעצייכענטע קריעגס־העלדען. איז אבער פון דער אגראר־רעפארם צוזאמען מיט'ן העלדען־קאפיטעל געווארען א שרייענדיגע אומגערעכטיגקייט און פאטריאטישע באליידיגונג פון גאנצען אונגארישען אידענטום. ניט בלויז, וואס אפילו ניט איין אידישער מלחמה־העלד — אפילו מעהרמאהליג מיט די העכסטע ארדענס דעקארירטע אידישע אינוואלידען — איז אויפגענומען געווארען אין דאזיגען העלדען־קאפיטעל, האט מען זאגאר קאנפיסקירט ערד ביי אזעלכע אידישע העלדען. דאס דאזיגע פארגעהן האט ארויסגערופען שארפע פראטעסטען אין פארלאמענט אפילו ביי איינצעלנע קריסטליכע גראפען, וועלכע קענען ניט צוזעהן, ווי מען פארלעצט עפענטליך און במזיד דעם פאטריאטישען כבוד פון העלדישע אידישע קריעגער, וואס האבען אליין פארגאסען זייער בלוט פאר'ן אונגארישען פאטערלאנד. חוץ דעם מאטעריעלען שאדען איז דער פארגאנג א שווערער מאראלישער און פאליטישער פאטש אין פנים פון דער גאנצער אידישער באפעלקערונג. מען ערוועקט דערמיט ביים אונגארישען פאלק דאס באוואוסטזיין, אז קיין איינציגער איד האט פארדיענט די שטאטליכע באלוינונג פאר העלדישער פארטיידיגונג פון פאטערלאנד.

פלוצים איז אט די אידישע פראטעסט באוועגונג איינגעשלאפען. איינפארמירטע אידישע קרייזען האבען זיך דערציילט א סוד, אז די רעגירונג האט איינגעזעהן דאס אומרעכט און זי האט אויף געוויסע צוגעזאגט די אידישע פיהרער פארריכטען דעם פעהלער לכבוד דעם יובילעאום פון מלוכה — איבערהויפט הארטהי דורך א פייערליכער אויפנאהמע מינדעסטענס 4 אידישע קריעגס־העלדען אין נאציאנאלען העלדען־קאפיטעל.

אצינד איז דער יובילעאום אריבער, און דאס פארשפרעכען פון דער רעגירונג איז ניט מקוים געווארען. עס הייסט כלומרשט, ס'איז בלויז אפגעלעגט אויף א שפעטערער בעסערער געלעגענהייט, ווייל אנטיסעמיטישע קרייזען האבען געטראשעט מיט סקאנדאלען, און דאס וואלט געווען פארשוואכט דעם איינשטימיגען נאציאנאלען פאראד פון הארטי'ס יובילעאום. אזוי צי אזוי, דאס אונגארישע אידענטום פיהלט זיך אויפסניי זעהר שטארק געקרענקט פון דער פרישער עולה. פאראן אידישע קרייזען, וואס פיהלען דאס פיעל שווערער ווי די נאך אלץ אנהאלטענדע אנטיסעמיטישע עקאנאמישע פאליטיק פון איינצעלנע מיניסטעריומס, וועלכע רואינירט פולקאם דעם אידישען מיטעלשטאנד.

אויפ'ן עקאנאמישען פעלד ווילען די אונגארישע אידען ניט פארצווייפלען. זיי גלויבען און זענען איבערצייגט, אז זיי וועלען אויך שטילערהייט איבערלעבען דעם ווירטשאפטליכען אנטיסעמיטיזם, הגם ער ווערט אפיציעל געשטיצט. אבער אין מאראלישע און רעליגיעזע קרייזען (די אונגארישע אידען באטראכטען זיך נאך אלץ אידען בלויז פון רעליגיעזע, אבער ניט פון נאציאנאלען שטאנדפונקט) וועלען זיי ניט אויפהערען פיהרען דעם פארביטערטסטען קאמף אויך עפענטליך, ביז עס וועט זיי געלינגען דערגרייכען צוריק כאטש האלב־וועגס דעם שטאנד פון פאר'ן קריעג. אומקעהרען זיך פולקאם צום אמאליגען ברייטען מצב פון גלייכבארעכטיגונג — האפען היינט ניט אפילו די אסימילירטעסטע אפטימיסטען.

(„איטא").

א נייע צרה־טעלעוויזיע

(פעליטאן)
פון משה בייקעלס

איך ווייס ניט ווי איהר, איך שרעק זיך פאר דער נייער צרה, טעלעוויזיע.

עס ווייזט זיך מיר אויס, אז די דאזיגע נייע דערפינדונג, טעלעוויזיע הייסט עס, איז געקומען איינגאנצען צו צושטערען מיין לעבען.

מ'וויל איינגאנצען אוועקנעהמען פון מיר מיין פריוואטקייט.

איהר פארשטעהט? מיין פריוואט לעבען וועט מעהר ניט זיין מיין אייגען פריוואט לעבען. איין איינציגע פריוואטע היים וועט זיין אפען און פריי פאר דער גאנצער וועלט.

מיט יאהרען צוריק, געדענק איך, האב איך געהאט אזא צופאל:

איך בין געווען צוגאסט ביי מיינעם א באקאנטען, אן אינזשינער, וועלכער האט געוואוינט אין א דארף, אויף א הויכען בארג.

איינמאל, אין א פריהמארגען, ווינקט ער צו מיר: ווילסט זעהן עפעס שעהנעס?

אדרבה פארוואס ניט? ווער וויל ניט זעהן עפעס שעהנעס?

פיהרט ער מיך ארויס פון הויז, ביז מיר קומען צו צום העכסטען שפיץ אויף דעם בארג.

ער נעהמט ארונטער פון זיין אקסעל דאס לאנגע, פיין־געשליפענע פעלד־גלאז, שטעלט עס אן אויף א געוויסען פונקט, און מאכט צו מיר:

— איצט קוק.

— וואס וועל איך זעהן? פרעג איך.

— וועסט זעהן שעהנע זאכען — איז זיין ענטפער.

קוק איך.

— וואס זעהסטו? פרעגט ער מיך.

איך פיהל ווי א רויטקייט האט באדעקט מיין פנים, נאר ענטפערען קען איך ניט.

מיין פריינט, דער אינזשיניר, לאכט.

— וואס־זשע — מאכט ער — עס געפעלט דיר ניט?

איך נעהם אוועק מיינע אויגען פון דעם פעלד גלאז און קוק ברוגז אויף מיין פריינט.

— צו וואס — זאג איך — טוסטו אזעלכע זאכען?

לאכט ער פון מיר. ער, מאכט ער, דו ביזט א נאר.

עס קען זיין, אז איך בין [illegible] געוועזען א נאר. אנדערש וואלט איך דאך ניט אוועקגעריסען די אויגען פון א שעהן מיידעל, האלב נאקעט, וואס איך האב געזעהן דורך דעם פעלד־גלאז ביי איהר אין צימער.

אפשר בין איך דעמאלט געווען צו נאאיוו, נאר ס'האט זיך מיר אויסגעוויזען, אז ס'קאן ניט זיין קיין גרעסערע באליידיגונג פאר א יונג, שעהן מיידעל, ווען עמיצער קוקט אויף איהר בעת זי איז האלב־נאקעט, און ווען זי ווייסט ניט אז זי ווערט פארפאלגט פון מאנסבילישע בליקען.

צי בין איך דעמאלט געווען נאאיוו אדער ניט, דאס וועל איך איצט צורוה לאזען, אבער איך געדענק אז ס'איז מיר דעמאלט דורכגעלאפען א מאדנער געדאנק דורכ'ן קאפ: ווי וואלט געווען, ווען מענשען וואלטען פון די ווייטסטע ווייטקייטען געקענט אריינקוקען צו א צווייטען אין צימער, אין זיין פריוואטען חדר? מען וואלט זיך דאך דעמאלט פאר קיינעם ניט געקענט אויסבאהאלטען.

און איך האב דעמאלט, אין יענער צייט, הייסט עס, גאר ניט געוואוסט, אז דאס וואס איך האב געטראכט, איז גאר ניט אזוי משונה'דיג, גאר ניט אזוי ווילד און גאר ניט אזוי ווייט פון מענשליכקייט.

אט האט איהר עס: טעלעוויזיע.

ניטא מעהר קיין באהאלטענקייט אויף דער וועלט. ניטא מעהר קיין פריוואטקייט אין לעבען, און אפילו ווען דו וועסט זיך באהאלטען בחדרי חדרים, וועסטו אויך ניט קענען זיין אליין.

און אויב איך וועל, אין זונטיגען פריהמארגען וועלען גנב'ענען א קוש ביי מיין אייגענער ווייב, וועל איך ניט זיין זיכער, אז קיינער האלט ניט, אין יענעם מאמענט, זיינע אויגען, זיין טעלעוויזיע הייסט עס, אנגעשטעלט אויף מיר.

און אויב איך וועל אמאל וועלען זיך באגעגענען מיט מיין געליעבטער אין א באזונדער חדר, ערגיץ אין שטאדט, וועל איך כסדר דארפען ציטערען, טאמער זיצט מיין ווייב אין דער היים, שטעלט אן דעם טעלעוויזיע־אפאראט און פארפאלגט מיך אויף; שריט און טריט.

איהר הערט, איהר קענט זיך לאכען וויפיעל איהר ווילט, נאר מיר שרעקט דאס הארץ, אז טעלעוויזיע וועט אונז קיין גליק ניט ברייגנען.

איך האב א באקאנטען, א שרייבער איז ער, איז אלע מאל, ווען ער דארף רעדען אויפ'ן טעלעפאן, [illegible] פען אויף זיך א קוק אין שפיגעל. אמאל גיט ער א גלעט־צו דעם שניפס אדער די האר.

לאכען מיר פון איהם. וואס־זשע, פאר'ן טעלעפאן דארף מען זיך אויך פוצען?

איצטער וועל איך שוין פון איהם ניט קענען לאכען.

— איצט, מאלט אייך אויס, קען געמאלט זיין, אז איהר זאלט גאנץ פריה צוגעהן צום טעלעפאן, און אנקלינגען:

— טרינטי סעווען, סעווען, סעווען, נייון.

וועט מען אייך פארבינדען מיט דעם געהעריגען נומער, און איהר וועט, שטעלט זיך פאר, דערזעהן, אז אנשטאט דער יונגער שכנה וואס איהר האט מיט איהר געוואלט אביסעל א פלירט טאן, שטעהט גאר דער מאן איהרער.

און איהר וועט דערזעהן, אז ער איז ניט אנשייוועט, אז ער געהט אין קויטיגען כאלאט, מיט אויסגעריבענע עלענבויגענס, און אז די נאז איז ביי איהם שפיציג און בלייך, און די אויגען גרוי און וואסערדיג.

און איהר וועט פיהלען אז איהר זענט אריינגעפאלען, מיאוס אריינגעפאלען. אויסדרעהען קענט איהר זיך אויך ניט, ווייל איהר ווייסט, אז פונקט ווי איהר זעהט איהם, דער שעהנער ווייבעל'ס מאן, אזוי זעהט ער אייך.

ס'איז דאך עפעס טעלעוויזיע!

ניטא קיין באהעלטעניש, ניטא קיין אויסוועג צו אנטלויפען.

איהר זענט איבערראשט. איהר האט ניט געדענקט, אז דער מאן איהרער איז איצט אין דער היים.

מוזט איהר שוין מאכען א שפאס פון דער בייזער שפיעל:

— וואס קוקט איהר אויס אזוי בלייך, מר. בעלמע?

און מר. בעלמע ענטפערט אייך, אז ער פיהלט עפעס ניט גוט. דער דאקטאר האט איהם געהייסען בלייבען אין דער היים א פאר טעג.

— פיהלט איהר זיך שוין אביסעל דערלייכטערט. איצט האט איהר שוין א תירוץ. איהר האט טאקע צוליעב דעם גערופען, ווייל איהר האט געהערט אז ער פיהלט עפעס ניט גוט.

אבער דער שמועס קלעפט זיך ניט. איהר זעהט אין זיינע גרויע, וואסערדיגע אויגען, אז ער גלויבט אייך ניט א ווארט. משמעות, טראכט איהר, אז ער [illegible] איהם, נאר דאס שעהנע ווייבעל זיינס...

און איהר טראכט דעמאלט, אז פארברענט האט געמענט ווערען דער דאזיגער, אדער דער „דער יעניגער", וואס האט אויסגעטראכט טעלעוויזיע אויף דער וועלט.

ניט מעהר, איך האף, אז עס וועט נאך לאנג גדויערען, איידער טעלעוויזיע וועט זיך קענען אריינרייסען אין מיין פריוואטען לעבען.

אזוי לייען איך אין די צייטונגען, און איך, דארפט איהר וויסען, גלויב יעדער ווארט וואס איז געדרוקט אין צייטונגען.

און די צייטונג שרייבט, אז אמת, פיינע עקספערימענטען מיט טעלעוויזיע זענען שוין טאקע געמאכט געווארען. אבער דערוויל קאסט עס נאך צו טייער אריינצושטעלען אין פריוואטע הייזער.

דאנקען גאט דערפאר.

אבער די געפיהר, ליעבע פריינט, זאג איך אייך, איז נאהענט.

פריהער אדער שפעטער, וועט די צרה, טעלעוויזיע, קומען אויף אונזער קאפ.

איך האב געמאכט שלום מיט דער וויקטראלא, איך האב זיך געלאזט איבערבעטען מיט דער ראדיא, אבער טעלעוויזיע —

באהיט זאל מען ווערען!

הונגערט דער קלעניק פהיליפס אדער עס איז אן אנשטעל?

האמילטאן מאי 3.

וו. א. פהיליפס דער קלעניק וועלכער איז פארמשפט געווארען צו דריי חדשים געפענגעניש פאר מעשה אוקוויל, לעצטען פעברואר הונגערט שוין 10 טעג, זייט ער איז אריינגעזעצט געווארען אין געפענגעניש, ניט דער וואַרדען פון האמילטאן געפענגעניש און ניט די קלעניקעס וועלכע באזוכען איהם ווילען קיין ווארט ניט זאגען וועגען דעם הונגער סטרייק. זיי האבען נאר צוגעגעבען אז פהיליפס וועט פון הונגער ניט שטארבען. מען גלויבט אז דער גאנצער הונגער איז א "פובליסיטי סטאנט".

בראוקער האט אויף זיך א קלאגע פון גנבה

פרעד דזש. וואן נעסט, פרעזידענט פון דער [illegible] פירמע פון פ. וואן נעסט און קאמפ. לימיטעד, איז ארעסטירט געווארען אויף קלאגען פון גנבה. ער האט פריער געהאט זיין אפיס אין דער טעלעס בילדינג, 350 בעי סטריט.

„שחיטה געלט"

(סקיצע)

פון ל. מלאך

ניט דאס איז דער עיקר, וואס היינריך בעלל איז א גרויסער געשעפטסמאן, כמעט דער גרעסטער אין זיין שטעדטעל, און דער נאמען זיינער לייכט זיך פון אויבען אראפ, גלייך די שריפט וואלט געווען כינעזיש, פון ברענענדיגע שילדען אויף עטליכע "גענעראל קראמען" איבער פארשידענע פונקטען פון דער הויפט־גאס.

דער עיקר איז, וואס היינריך בעלל געהערט צו דער סאציאליסטישער פארטיי פון דעם ראיאן וואו זיין שטעדטעל ליגט, איז א „פיהרענדיגער פערזאן" איז שוין עטליכע מאל אויסגעוועהלט געווארען אלס דעלעגאט צום לאנדס צוזאמענפאהר, איז תמיד צוריקגעקומען באגייסטערט מיט די אויפטואונגען פון דער קאנפערענץ, און כאטש ביי איהם אין די קראמען געפינט זיך פון שעהנסטען און בעסטען, פארגעסט ער פון דעסטוועגען ניט מיטצוברענגען א מתנה זיין „ווייב און חבר" איווא'ן, א אנדענקונג פון זיין געזעלשאפטליכער טעטיגקייט. עטליכע מאל האט זיך דער „אנדענק אויסגעדריקט אין א בריליאנטענעם נאכמיטאג רינג, אדער א אוונט האלז באנד, ספּעציעל פאר בעלער, אדער פייערליכע אוונט אויפנעהמען...

היינריך בעלל איז א בעל חשבון, און דאס וויכטיגסטע — ער געדענקט א חשבון, ווארים ווען ניט, וואלט ער שוין לאנג פארגעסען, אז סך הכל מיט א צוואנציג יאר צוריק האט ער געהייסען מיט'ן פשוט'ן נאמען העשל בעלינסקי, און איז געווען פארשריבען אין דער חברה „תפארת בחורים", האט זיך געלערענט שחיטה, און ווייל דער פריזיוו האט זיך דערנעהנטערט האט מען זיך צוגעאיילט מיט דער „סמיכה", ארויסגעקראגען א הכשר אז ער מעג שחט'ן נאך דאמאלט ווען דער חליף האט נאך געציטערט אין זיין האנט און געמוזט נעהמען א שליק בראנפען נאך יעדען מאל בעת ער איז צוריקגעקומען פון שעכט־הויז.

און כדי זיין „סמיכה" זאל האבען א האפט האט מען איהם מיטגעגעבען אין וועג אריין אט די דאזיגע מאדאם איווא, וואס האט געהייסען אין זיין שטעדטעל חוה'טשע, און איז געווען דין און טרוקען ווי אויסגעדארט צווייגעל אויף א טויטען בוים, דערצו האבען זיך ארומגעליאמעוועט שווארצע שאטען־רעיפלאך ארום די אויגען, און עס האט אויסגעזעהן ווי זי איז תמיד איינגעריסט.

נאר פאר העשלען איז אפילו קיין צייט ניט געווען דאס צו באטראכטען, ווארים איידער מען האט געשווארצט די גרעניץ, איידער מען האט זיך דערווארט אויף א שיף, איידער מען איז אנגעקומען קיין אמעריקע און גראד דורך א קרומען וועג, עפעס הינטען ארום ניט דורכ'ן „קעסעל גארדען" און ניט קיין נעוויארק, נאר איהם צוזאמען מיט עטליכע הונדערט אנדערע פינסטערנישען ארויסגעשפיגען פון דער שיף אט אזוי ווי דער קוימען שפייט ארויס געדיכטע קנוילען מיט רויך ערגעץ אין א קליין שטעדטעל, האט זיך שוין חוה'טשע געפיהלט גענוג שווער, אז מען זאל שוין אט א דא זיך אפשטעלען, ווי עס איז צונויפקראצען א פאר ברעטלאך וואו דעם נארישען חומר אנידערצולייגען, און מען איז שוין אזוי געבליבען וואוינען.

פארשטעהט זיך, אז חוה'טשע „געדענקט ניט וואו עס איז פארפלוינגען טאקע אט דער נאמען חוה'טשע, און האט זיך איבערגעביטען לייכט אויף „איווא", פונקט ווי זי געדענקט ניט ווען עס האט זיך בכלל אויף איהר געביטען די הויט, געווארען העלער און ליכטיגער, און אונטער דער גאמבע האט זיך אנגעהאנגען א זעקעלע.

אמת טאקע, אז אפטמאל אין שלאף חלומ'ט זיך נאך איהר אלץ אז זי ליגט אויף די עטליכע צונויפגעשלאגענע ברעטלאך, און מוז דאס „פיצעלע" זוכען א פארגראבענעם אינ'ם היי. אבער א גליק וואס דער חלום, „פארשווינדט ווי א חלום", און עס ארט איהר ניט דעם צאפל וואס זי טוט בעת זי כאפט זיך אויף, די הנאה גיסט זיך אריין אין איהר לייב דורך'ן ברייטען שמייכעל וואס זי טוט קוקענדיג צו די שווערע סאמעטענע פארהענגס ביי דער טיר פון איהר „אינגעל'ס צימער", און ווי צו באשטעטיגען דאס קוקט זי אויך אריבער, שטעכט דורך איהר בליק דורך די פארהענג און צוגעשלאסענע טיר און זעהט זיין „פריוואטען באד צימער". דאס איז פאר איהר דאס גרעסטע וואס אמעריקע האט געגעבען...

און דאס איז פון די ערשטע באריהמערייען בעת זי דערצעהלט וועגען איהר זוהן, אז ער האט א גאנץ באזונדער באד צימער... אט אזוי האט מען זיך אויסגערעדט מיט'ן ארכיטעקט ווען ער האט גענומען פלאנעווען אט דאס הויז.

דאגעגען, היינריך בעלל'ן איז ניט אזוי לייכט אנגעקומען „דאס פארגעסען", און ער האט מורא צוצוגעבען, אז ווען ניט חוה'טשע (אין טראכטען הייסט זיין ווייב ניט „איווא" און ער ניט „היינריך") וואלט עס אפשר גארניט אזוי אויסגעזעהן, און ווען ניט איהר טרייבען ממש ווי מיט בייטשען, נו יא, צי וואלט זיין בחורל געהאט א באזונדערע באר פאר זיך ?

ער אליין ווייסט ניט וואס ער האט אזוינס געטאן צו דעם אלעם, אז מען זאל שוין קלעהרען וועגען נייע און נייע געשעפטען מחוץ זיין שטעדטעל, און פונקט ווי ער פארשטעהט ניט דעם שכל דערפון וואס אזוי פיעל געשעפטען זיינע און אין יעדען געשעפט — אזוי פיעל אפטיילונגען. יעדע אפטיילונג מיט פארשידענערליי מענשען. אנגעשטעלטע, בעאמטע, אויפזעהער, קאסירערס, פארוואלטערס, און אלץ פיהרט זיך ווי א זייגער, און ער פארשטעהט איבערהויפט ניט וואס פאר א שייכות האט ער דערצו, אז אט דער ברוינער יונג, וואס פיהרט פונאנדער די געקויפטע זאכען צו די קונים, ווייסט אפשר מעהר אין זיין פאך, ווי ער, בעלל ווייסט וואס עס טוט זיך אין דעם גאנצען מאשין וואס הייסט „היינריך בעלל דעפארטמענט הייזער"....

זאל מען זאגען, אז עס האט איהם געגליקט ?, ווען און ווי אזוי ? אז דער פאק מיט „הויזירעריי" וואס ער האט ארומגעשלעפט אויף זיינע פלייצעס און עס געטראגען פון שוועל צו שוועל, דריקט איהם נאך איצט אויך, און אז שוין דאמאלט האט ער זיך ניט געקאנט צונויפנעהמען אין חשבון מיט זיינע „קונדען", און אז ס'איז פארמיאוסט געווארען דאס נאכלויפען פאר א פארשפעטיגטע ראטע, האט ער עס איינגאנצען מוחל געווען, טא ווי קומט עס וואס ער האט אנגעשפארט פארט עטליכע הונדערטער און געקראגען קרעדיט אין באנק, און זיך געעפענט א געשעפטעל, צו וואס ער איז געווען צוגעבונדען פון אכט אין דער פריה ביז איינס ביינאכט, און קיין קונה ניט געזעהן און קיין פּעני ניט געלייזט. ווען און וואו איז געשעהן דער נס, וואס דאס קלייטעל איז געווארען ענג און מען האט דורכגעשלאגען א וואנט אין א דערבייאיגען געשעפט, און פאר דעם דערבייאיגען געשעפט האט ער אפגעצאהלט טויזענטער אפטרעט געלט ? ווי אזוי איז עס געשעהן אז אט אט... נאר דער אט אט פינטעלט זיך, עפעס קנוילט זיך און ער קאן ניט דערכאפען, פונקט ווי ער קאן ניט דערכאפען דעם סוד פון זיינע געשעפטען און וואס אייגענטליך ער האט צו טאן מיט זיינע געשעפטען, אז מעהר ווי א טשעק אונטערשרייבען דארף מען איהם ניט. ווארים פאר קליינע סומען, טוט עס שוין דער פארוואלטער פון יעדער אפטיילונג באזונדער. ער פארשטעהט אויך ניט, אז אויב די געשעפטען זיינען זיינע, פארוואס זעהט ער קיינמאל ניט קיין סענט לייזונג, ווייל ער וואלט געווען א ווילד־פרעמדער. ער איז זיך משער אז ווען אמאל ער קומט אריין אין א געשעפט, געהט צו צו דער קאסע, צו זיין קאסע, עפענט אויף דעם רעגיסטער מאשין און נעהמט ארויס לאמיר זאגען קליינגעלט, נו, וועט מען לאזען. סקאן זיין אז מען וועט אנשרייען, אדער אפשר ארעסטירען. און דא וואס פאר א באלעבאס איז ער איבער זיינע געשעפטען, אז אחוץ נאך ניי־יאהר, שטעלט מען איהם צו א באלאנס אז אזוי פיעל און אזוי פיעל זענען געוועזן זיינע פארדינסטען פאר'ן יאהר, און אזוי פיעל און אזוי פיעל באטרעפט זיין פארמעג...

ער ווייסט, אז בשעת ער איז געזעסען אין זיין קליין קרעמעל, האט ער פונדעסטוועגען פאר'ן שליסען איבערגעצעהלט דעם פדיון, און כאטש ער האט אויף צומארגענס געדארפען צאהלען און זיך נאך ברעכען דעם קאפ ווי צוצולייען צום חוב־דעקען, האט ער דאך א גאנצע נאכט געהאלטען אונטער קישען אט דאס ביסעל מזומנים וואס ער האט דורכ'ן טאג געלייזט.

און דא דאכט זיך איהם, אז מען האט איהם נאר געדונגען, ער זאל זיין דער באלעבאס, אז ער זאל לאזען זיין נאמען (וואס אייגענטליך איז עס דאך ניט זיין נאמען אויך) ברענען אויף די שילדען, און ער זאל זיך אונטערשרייבען אי אויף די טשעקען אי אויף די טראנזאקציעס.

און דאס, וואס ער איז א גוטער מיטגליעד אין דער סאציאליסטישער פארטיי, איז פאר איהם אויך א נייעס, אט אזוי ווי זיינע געשעפטען. דער עולם וויל אפילו האבען, אז דאס איז א „ביזנעס וועג" פון היינריך בעלל צו געהערען צו דער סאציאליסטישער פארטיי. פשוט: דאס שטעדטעל איז א פאבריק־שטעדטעל, די מיינסטע איינוואוינער זענען ארבייטער, אט אזוי בינדט זיך א סענטימענט צווישען איהם, דאס הייסט זיינע געשעפט־הייזער און זיי, די ארבייטער קונים.

אין אנדערער וואלט עס טאקע אויסגענוצט אויך. פאר העשעל־היינריכ'ן איז דאס א צו ווייטער ענין, אז זיין מוח זאל אזוי אויסדיפלאמאטעווען. דער ריינער אמת איז, אז ער האט זיך אנגעשלאסען אין דער סאציאליסטישער פארטיי, ווייל אין קיין אנדערע וואלט מען איהם, דעם גרינעם פעדלער ניט אריינגענומען, און ווייל די „פארטיי" איז געוואקסען צוזאמען מיט זיינע געשעפטען, איז ער אזוי מיטגעוואקסען ווי א ווארצעל אויפ'ן פנים.

אין שטעדטעל וואו די שיף האט מיט אזוי פיל יאהרען צוריק אויסגעשפיגען העשל־היינריכ'ן, איז נאך קיין אידען ניט געווען. איווא זאגט אפט, ווען זי איז אפען אין א שמועס מיט איהר מאן, אז דאס איז די סיבה וואס זיי האבען זיך אזוי גיך און אזוי שטארק רייך ארויפגעארבייט. זאגען זאגט זי עס מיט א באזונדערען מיין אין איהרע רייד.

איז שוין דערגאנגען צו איהר, אז די אידען אין שטעדטעל האלטען זיך איין פארמעהרען. עס ארט איהר ניט, ווארים וואס פאר א שייכות האט זי מיט זיי ? זי האט נאר מורא אז איהר מאן זאל זיך דערפון דערוויסען און אלץ וועט קאליע ווערען, זי טוט ווי ווייט מעגליך אפציהען זיין אויפמערקזאמקייט פון זיי, און אויב, זי איז געווען דאגעגען, וואס ער האט זיך גע'חבר'ט מיט די סאציאליסטען, האט זי איהם דוקא איצט געשטופט אהינצעצו. זי האט געהאלטען אין איין לויבען דעם סאציאליסטישען קלוב, וואס האט זיך אזוי אריסטאקראטיש אויסגעפוצט, אז ס'איז א נחת אריינצוקומען.

פון דעסטוועגען איז איינמאל געשעהן אזוינס וואס ס'איז געווען אומפארמיידליך, א דעלעגאציע פון צוויי אידען זענען געקומען צו היינריך בעלל אין אפיס (כאטש ער האט ניט געהאט וואס צו טאן, איז ער דאך יעדען טאג געקומען אין אפיס), דורך לאנגע מיה און ראנגלענישען מיט די פארטערס. האבען זיי זיך דערשלאגען צו איהם. זיי האבען מיט הכנעה און געקוקט אלע מאל הינטער זיך צו דער טיר, אפגעמאסטען דעם וועג אויף הינטערוויילעכטס ווי זיי וואלטען זיך געריכט אויף ארויסצופליהען. זיי האבען איהם איינגעלאדען צו א מנין. ניין אידען וואוינען אין שטעדטעל, און ס'ווילט זיך אמאל בענשען ראש חודש. נו ווילען מיר מיט אייך האבען דעם צעהנטען...

היינריך בעלל האט זיך ארומגעקוקט, דאס ערשטע כדי צו זעהן אויב זיין ווייב, די מאדאם איווא, געפינט זיך ניט דערביי. עס איז איהם געגאנגען אין זייער כבוד און אין זיין רעפוטאציע. פונדעסטוועגען האט ער זיי צוגעזאגט און איז געקומען שבת אויף דעם אנגעגעבענעם אדרעס.

דער שלום בית צווישען היינריך בעלל און זיין ווייב, מאדאם איווא, איז גאר געשטערט געווארען. צום ערשט א רוגז. דערנאך — א פארלוירען ווערען פון דער היים. דאס הייסט צום ערשט זי. גארניט. אוועק. זיך ניט אפגעזוכט. אוועקגעפאהרען. דערנאך ער. אריבערגעכאפט זיך צו איינעם פון די אידען, א שמועס געטאן וועגען וועלט־זאכען, און זיך דערמאנט אין דער אלטער היים.

אז איווא'ס ברוגז איז איבערגעגאנגען און עס האט שוין ניט געהאלפען איהר מוסר זאגען, אז ער ווייסט ניט זיין שטעלונג און זיין פאזיציע, און ס'איז א בושה פאר'ן זוהן, האט ער געהאלטען אין איין טענה'ן:

— שוין יאהרען אז אידען פארזוכען ניט קיין שטיקעל פלייש. „סמיכה" האב איך ? דעם חלף קאן איך האלטען אין האנט ? בפרט דאס שחיטה געלט גיב איך פאר דער סאציאליסטישער פארטיי. עס הע, וואס איז דאס קרום ?

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטער הער רעדאקטאר !

אלס שטענדיגער לעזער פון אייער חשוב'ער צייטונג, בין איך בארעכטיגט אז איהר זאלט מיר דערלויבען א שטיקעל פלאץ פאר די פאלגענדע צייליען, איך וועל אייך זעהר דאנקבאר זיין.

איבערלעזענדיג אין „לעזער'ס ווינקעל" פון דעם 30־טען אפריל, א בריעף פון א לעזער יהודה שעהנגאלד, וואלט איך געוואלט אויסדריקען מיין מיינונג און אויך ענטפערען אויף זיין פראגע וועלכע עס פארדריסט איהם זעהר שטארק. יא, מיין ליעבער הער שעהנגאלד ! איהר זענט פאלקאם גערעכט מיט אייער טענה, נאר ווי זאגט א אידיש שפריכווארט „אז וועה איז דעם גערעכטען". נאך ניט איין עולה וועט איהר, הער שעהנגאלד, זעהן אין אמעריקע און וועט מוזען שווייגען, ווייל דא איז „מרובים צרכי עמך ישראל" מעהר ווי אין אייראפא. מען געהט אין שוהל ניט צוליעב דעם דאווענען נאר צוליעב זיך ארויסשטעלען אז מ'קען שפענדען געלט. די עולים פון דער היים זענען דא געווארען יורדים, און די יורדים זענען געווארען עולים. אין דער אלטער היים איז ער געווען א „וועקידייא", ד. ה. אן ארויסווארפער, און דא איז דער גאלדענער מדינה איז ער געווארען א „טראסטי", און שטעהט ביי דער טיר און האלט נאך דעם סידור פאר אן עדות און ווייסט ניט „מאי דקאמרי רביצין". נאר א שומר איז ער דאך, און מען מוז האבען א טיקעט צו אריינגעהן בעטען גאט, ווייל אומזיסט וועט ער, דער אויבערשטער, די תפלה ניט אננעהמען.

געוויינטליך, עס זענען פאראן גענוג שולען אין טאראנטא וועלכע לאזען אריין מתפללים אהן טיקעטס. גראדע די ספעדיינע שוהל צייכענט זיך אויס מיט איהר שטריינגקייט צו אנהאלטען א חזן מיט א כאר, דארום מוזען זיי זיין אזוי שטריינג מיט די טיקעטס, אנדערש וואלטען זיי ניט געווען ערפאלגרייך אין זייערע אונטערנעהמונגען. אבער מבייש זיי א אידען וועלכער בעט זיך „לאזט מיך אריין דאווענען בצבור" איז אוודאי א גרויסע עולה, נאר ניט פאר דער געלט־זוכענדער קאנאדע. אפילו ביי די אומות העולם אז מ'געהט פארביי בעפאר א קירכע שטעהט ארויסגעשטעלט א שילד מיט גרויסע ווערטער: „וועלקאם סטריינדזשערס", ד. ה. פרעמדע זענען ווילקאמען צו קומען און דאווענען מיט אונז. מען בעט ניט קיין טיקעטס נאר פרייוויליגע ביישטייערונג. מען געהט אקעגען און מען גיט אן ארט צום זיצען. און ביי אונז אתה בחרתנו־קעס עס זאל אונז לגנאי ניט זיין, איז ליידער, ליידער, אנדערש. נאר געלט, געלט און ווייטער געלט. עס קומט יום טוב אין שוהל איז א רעגולאר „אקשען סייל". מעהר הערט מען ניט א רענדעל אראפ א רענדעל ארויף. און דאס זעלבע אז אויב א איד האט יאהרצייט און קומט אריין אין א שוהל זאגען קדיש, קוקט מען איהם שוין באלד אין די הענט אריין, ווייל „מיר האלטען ניט פון אייערטוועגען קיין שוהל". און אזוי אלע מאל נאר „ר' יעקב משלם".

יא פריינט ר' יהודה שעהנגאלד, מעהר איהר וועט זיין אין קאנאדע וועט איהר מעהר עולות געפינען אין דעם אידיש געלט זוכענדען לעבען, נאר קיין ערגערע צרות זאלט איהר ניט האבען.

האפענטליך אז איהר ווערטער רעדאקטאר וועט דרוקען מיין בריעף, פארבלייב איך,

מיט אכטונג וברגשי כבוד,
ס. פושקאוו,
16 נעסאו סטריט.

CITY OF TORONTO - 1930 טעקסעס

מיטוואך, מאי דעם 7־טען

לעצטער טאג צו באצאלען דעם ערשטן אינסטאלמענט

בירגער וועלכע קאנען עס באקוועמליך טאן ווערען געבעטען צו מאכען זייער פעימענט דורך מעיל.

געלט וואס וועט געשיקט ווערען צום סיטי־טרעזשורער.

קאן אויסגעמאכט ווערען אין דער פארמע פון:

טשעק, באנק מאני־ארדער, עקספרעס מאני־ארדער אדער פאסטאל מאני־ארדער.

דערהאלטענע טעקס בילס וועלען שנעל אומגעקערט ווערען.

GEO. WILSON,
סיטי טרעזשורער.

אין 60 טעג זיינען געשטארבען 6 שילער פון איין קלאס

צוויי זענען בעגאנגען זעלבסטמארד, צוויי זענען געשטארבען מיט א נאטירליכען טוט און צוויי דורך עקסידענטס.

אין דער האי סקול פון על פאזא, טעקסאס, וועט אינגיכען אויפגעהאנגען ווערען א בראנזענער טאבלעט, אויף וועלכען עס וועלען אויסגעקריצט ווערען די נעמען פון זעקס שילער, פיער באיס און צוויי מיידלאך, וועלכע זענען געשטארבען אין פארלויף פון זעכציג טעג צייט. אין די מאנאטען יאנואר און פעברואר פון היינטיגען יאהר, דאס וועט זיין א מאנומענט וואס די שילער פון דער סקול האבען באשלאסען צו שטעלען צו זייערע זעקס חברים, וועלכע זענען געפאלען קרבנות פון דעם מלאך המות וועלכער האט אין דער קלאס געהערשט. צוויי מאנאטען צייט מיט אן אייזערנע האנט.

אין אן ענגלישען מאגאזין ווערען געשילדערט די איינצעלהייטען פון דער טראגעדיע, וואס איז באפאלען די אויבענדערמאהנטע סקול. די טראגישע עפידעמיע האט זיך אהן שום ווארנונג אנגעפאנגען באלד נאך קריסטמעס. צוויי שילער זיינען באגאנגען זעלבסט מארד, צוויי זיינען פלוצלינג געשטארבען מיט א נאטירליכען טויט און צוויי זיינען אומגעקומען אין עקסידענטס.

ווען די סקול האט זיך צוגעמאכט פרייטאג, דעם 10־טען יאנואר, זיינען די שילער ארויסגעקומען פון זייערע קלאסען פרעהליכע און מונטערע. צווישען זיי האט זיך געפונען די בילד־שעהנע, זארגלאזע און שטיפערישע פרענסיס בלעיר, א זעכצעהן יאהריג מיידעל וועלכע איז געווען פאפולער אין דער סקול צוליעב איהרע אויסצייכנונגען. וואס זי האט געקראגען אין די פארשידענע קורסען. ארומגערינגעלט פון א גרופע פארעהרער און פארעהרערינס איז פרענסיס געגאנגען אהיים. דעם קומענדען זונטאג, דעם 12־טען יאנואר, האט פרענסיס א גאנצען אוונט פלייסיג שטודירט און ווען זי האט געענדיגט איהרע לעסאנס, האט זי זיך צוריקגעצויגען אין איהר שלאפצימער. אין א פאר מינוט ארום האט איהר מוטער דערהערט א שאס, דענקענדיג אז עפעס האט געמוזט עקספלאדירען אין בייסמענט איז זי אהין ארונטערגעלאפען און געפינענדיג אלעס אין ארדנונג איז זי צוריק ארויפגעקומען און איז אויף די שפיצפינגער אריין געגאנגען אין פרענסיס שלאפצימער, כדי צו געבען איהר א קוש איידער זי געהט שלאפען. ווען די מאמע איז אריינגעקומען, האט זי געפונען איהר טאכטער א דערשאסענע אויפ'ן בעט מיט א רעוואלווער אין דער האנט. פארוואס פרענסיס האט זיך גענומען דאס לעבען ווייסט מען נאך ביז איצט ניט, ווייל זי האט קיין שום ערקלעהרונג ניט איבערגעלאזט.

איידער די שילער האבען זיך געקענט בארוהיגען פון דעם קלאפ וואס זיי האבען געקראגען דורך פרענסיס'עס זעלבסטמארד, האט זיך אין דער סקול אפגעשפיעלט א צווייטע טראגעדיע.

בעני פיינער, דער "סטאר" פון דעם בעסקעטבאל טיעם האט געשפיעלט מיט זיינע חברים א פיינע געים. נאך דער געים האט מען איהם אויף די הענט געטראגען אהיים, אזוי ענטציקט איז מען געווען פון זיין שפיעלען. דעמזעלבען אוונט איז ער געגאנגען פריה שלאפען, באקלאגענדיג זיך אז ער האט היץ. אין דער פריה האט מען געבראכט א דאקטאר אבער עס איז שוין געווען צו שפעט. בעני האט געקראגען א בלוט שטורץ אין מארך און איז געשטארבען. נאך זיין טויט האט דער טיעם געקרוינט אלס זיין פיהרער דעם 19־יאהריגען דזש. קעסטען, וועלכער האט פארנומען בעני'ס פלאץ. עטליכע טעג נאך בעני'ס טויט האט דער טי'עם געשפיעלט א געים אין א שטעדטעל פון אריזאנא, וואו עס האט געהערשט אן עפידעמיע פון רוקען־ענטצינדונג. איינע פון די באצילען האט זיך אריינגעכאפט אין קעסטאנס קערפער און ווען ער איז געקומען אהיים, האט ער זיך באקלאגט אז ער פיהלט ניט גוט און האט זיך אריינגעלעגט אין בעט. א האלבע שטונדע שפעטער איז ער געשטארבען.

די דריי ליידיגע פלעצער אין דער קלאס האבען געשטארט די סטודענטען אין פנים אריין אבער זיי האבען זיך געשטארקט, זוכענדיג פארגעסליכקייט אין זייער שטודיום. די פרייד האט זיך אפגעקעהרט פון דעם קלאס און יעדער שילער האט געטראגען דעם צער אין זיין אדער איהר הארץ.

אבער צוויי טעג נאך קעסטענס טויט, איז ראבערט פאו, 17 יאהר אלט, דערהרג'עט געווארען ווען דער אויטאמאביל וועלכען ער האט געטריבען, האט זיך איבערגעקעהרט. און נאך איידער די נייעס וועגען פאו'ס טויט איז באוואוסט געווארען אין על פאזא, האט פאסירט נאך אן אומגליק מיט א שילער, הערבערט בראדוס, א פראמינענטער אטלעט פון דער סקול און א קינד פון אריסטאקראטישע עלטערען, וועלכער איז ארונטערגעשפרונגען פון אן אפיס בילדינג און איז געבליבען טויט אויפ'ן ארט. צוערשט האט מען גערעדט אז ער איז באגאנגען זעלבסטמארד, אבער א קאראנערס דזשורי האט נאך אן אונטערזוכונג פעסטגעשטעלט אז ער האט זיך אויסגעגליטשט בעת ער האט געוואלט באווייזען א קונץ אז ער קאן אריבערגעהן די זוימען פון דער אפיס געביידע.

צוויי וואכען נאך דער אויבענדערמאהנטער טראגעדיע איז די 15יעהריגע שילערין, עמיליע קיפער באגאנגען זעלבסטמארד דורך אויסטרינקען א פלעשעלע קארבאליק עסיד און דורך גאז. לעבען איהר טויטען קערפער האט מען געפונען א בריוועלע וואס האט זיך געלייענט ווי פאלגט :

"טייערע מאמע און טייערער טאטע. "איך וויל ניט לעבען. איך האב יעדע נאכט געבעטען גאט אז ער זאל מיר צונעהמען פון דער וועלט. איך האב ניט קיין מורא פאר'ן טויט. זייט געזונט, מיינע ליעבע עלטערען".

פארוואס האט עמיליע ניט געוואלט לעבען ?

דאס ווייסט קיינער ניט.

איהר טויט איז געווען דער זעקסטער וואס די סקול האט געהאט אין פארלויף פון צוויי חדשים צייט.

זינט לעצטען פעברואר האט דער מלאך המות, ווי עס ווייזט אויס גענומען א וואקיישאן פון יענער סקוהל אין וועלכער ער האט אומגעבראכט יעדע צעהן טעג אן אנדערען שילער.

די שילער פון דער סקוהל האבען זינט דאן זיך שוין צוגעוואוינט צום געדאנק אז זיי קענען זיך גאר ניט העלפען וואס זייער סקוהל איז אזוי געשטראפט געווארען און זיי האבען שוין אנגעפאנגען צו פארגעסען די טראגעדיע.

אין די זעקס היימען פון על פאזא וועלען עס אבער טאטעס און מאמעס קיינמאל ניט פארגעסען.

טאטעס און מאמעס איז שווער צו פארגעסען אזא אומגליק. זיי וועלען לאנג, נאך זעהר לאנג געדענקען זייער שווערען פארלוסט און האלטען אין איין טרויערען און וועלען ריידען און דערמאהנען די שרעקליכע טראגעדיע.

נעפראוווט מאכען א בלוט-בלבול אין לעטלאנד

דער ריגער „פריהמארגען" גיט איבער פאלגענדע ידיעה וועגען א פרואוו צו מאכען א בלוט־בלבול אין א לעטישען שטעדטעל — ערב פסח.

אין א לעטישער צייטונג פון שטעדטעל גולבענע איז געווען אפגעדרוקט פאלגענדעס :

„די איינוואוינער פון רוגאיער אומגעגענד זענען אויפגערעגט פון פאלגענדיגען פאל : דער רוגאיער אידישער סוחר ש. האט צעשטאכען זיין דינסט, כדי צו באקומען קריסטליכע בלוט פאר מצה. אין טאג פון דער געשעהעניש זענען זיך אין רוגאי צונויפגעפאהרען די אידען פון אומגעגענד, כדי צו באקומען קריסטליכע בלוט. דער פרואוו פון די אידען האט זיך אבער ניט איינגעגעבען, מחמת גראד אין דער רגע איז געקומען די חבר'טע פון דער דינסט. די אויסגעמאטערטע פרוי־ענצימער איז אפגעפיהרט געווארען אין באלווער קראנקענהויז. ווי מען קען זיך משער זיין, וועט דער שענדליכער פאל ניט באקאנט ווערען די אפיציעלע אינסטיטוציעס, מחמת מען וועט איהם דערשטיקען מיט געלט".

מיר האבען זיך בנוגע דעם דאזיגען ענין תיכף פארבונדען טעלעפאניש מיט דער שטעדטעל רוגאי, און זענען דערגאנגען פאלגענדיגע פרטים וועגען שענדליכען בלבול.

דער ארטיגער סוחר זילבערבראנד האט געהאט יאהרצייט, האט מען געמאכט א מנין ביי א געוויסען משה שאוולאוו, און מען האט געדאווענט מעריב. שאוולאוו'ס דינסט, א דארפישע שיקסע, איז אוועקגעגאנגען פון שטוב און זיך ניט צוריקגעקערט אהיים. ערשט אויף מארגען איז מען דערגאנגען, אז זי האט אויסגעטראכט א בלבול, און דערצעהלט איהרע באקאנטע, אז די אידען זענען זיך צונויפגעקומען, כדי איהר צו קוילענען, און זיך געשטעלט ארבייטען, ווי גארניט ניט וואלט געשעהן. די בעל הבתים האבען זי אבער אפגעזאגט פון דער שטעל.

אט דאס איז דער אמת וועגען דער „בלוט־צאפעניש", וועגען וואס עס רעדט דער אנטיסעמיטישער גולבענער בלעטעל. קיין שום אויפרעגונג האט דער פאל צווישען דער באפעלקערונג ניט ארויסגערופען, און דער פסח איז אין רוגאי דורכגעגאנגען ווי געוועהנליך.

ס'וואלט געווען א יושר, אז די מאכט זאל זיך פאראינטערעסירען מיט דעם ענין, און ניט דערלאזען העצען געגען א געוויסען טייל פון דער באפעלקערונג.

דער אידישער דעפוטאט פון לעטישען סיים, ה' דוביז, האט זיך וועגען דעם ענין געווענדעט צו דער מאכט פאדערענדיג אן אויספארשונג, און צוציהען צום געריכט דעם רעדאקטאר פון דער אנטיסעמיטישער צייטונג.

COLD CONTROL

בלייז ווען איהר זעהט די נייעסטע פריזשידיירס דעמאנסטרירט קאנט איהר פולשטענדיג אפשעצען וואס א פריזשידייר קאן מיינען פאר אייער היים אדער ביזנעס. באזוכט אונזער שאורום.

פריזשידייר סיילס קארפאריישאן
990 בעי סטריט, טאראנטא

FRIGIDAIRE

דער שטילער אויטאמאטישער רעפריזשירייטאר

C&B
SEEANDBEE
LONDON
NIAGARA FALLS
PORT STANLEY
LAKE ERIE
BUFFALO
CLEVELAND

TRAVEL VIA LAKE ERIE
between Buffalo, N.Y. or Port Stanley, Can. and Cleveland, Ohio

LET THE C & B LINE be your host for a delightful night's trip. Drive your auto on board and avoid miles and miles of congested roadway. Rest while you travel on a C&B Line steamer, affording all the comforts and courtesy of a modern hotel. Commodious sleeping quarters. Excellent dining room service. Spacious cabins and decks.

Cleveland — Buffalo Division
Steamers each way, every night, leaving at 9:00 p.m., arriving at 7:30 a.m. (E.S.T.) April 15th to Nov. 15th. Fare $5 one way, $8.50 rd. trip. Auto rate $6.50 up.

Cleveland — Port Stanley, Canadian Division
Steamer leaves Pt. Stanley, 4:30 p.m., arriving at Cleveland, 9:30 p.m. Returning, leaves Cleveland at midnight, arriving at Pt. Stanley, 6:00 a.m. (E.S.T.) June 21st to Sept. 7th. Fare: $3.00 one way; $5.00 round trip. Auto rate $4.50 and up.

Write for free folder and Auto Map. Ask for details on C&B Line Triangle, Circle and All Expense Tours, also 1930 Cruise de Luxe to Chicago, via Sault Ste. Marie.

THE CLEVELAND AND BUFFALO TRANSIT COMPANY
Port Stanley, Canada
Buffalo, N.Y.

SAVE A DAY THE C&B LINE WAY

1905־יובילעום יאר־1930

ווערט א מיטגליד אין דער גרעסטער און שטארקסטער אידישער סאסייטי אין קאנאדע, דאס איז די

פרייד און איזראעל סיק בענעפיט
סאסייטי

געגרינדעט אין 1905 פון עטליכע אימיגראנטען, היינט צו טאג די גרעסטע סאסייטי אין קאנאדע.

צוליעב דער 25־יעהריגער יובילעאום פייערונג ווערט געגעבען א געלעגענהייט אלע טאראנטאר אידען זיך אנצושליסען אין אונזער סאסייטי

איינטריט פריי!

ספעציעלע געלעגענהייט
צו אלע טאראנטאר אידען
וועלכע זענען עלטער פון 40
יאהר, אריינצוקומען אין
אונזער פאראיין אלס

עהרען־מיטגלידער
מיט א קליינער איינצאלונג.

ב. סאנשיין
טשערמאן
יובילעאום קאמיטעט.

טעלעפאן קינגסדייל
6 421

צוליעב פאלגענדע צען אורזאכען דארפט איהר באלאנגען צו דער
פרייד און איזראעל סיק בענעפיט סאסייטי

וואס איז
— די —
גרויסקייט
- פון דער -
פרייד און
איזראעל?

1) דאס איבערגעבענהייט און געגנזייטיגער הילף צו די וועלכע זענען אין נויט.
2) מיר צאהלען 9 דאלאר א וואך קראנקען בענעפיט, 16 וואכען האספיטאל, $250 אינשורענס.
3) ווען א מעמבער ווערט ערקלעהרט אונפעהיג צו ארבייטען, קריגט ער 100 דאלאר יעהרליך ביי זיין לעבען אויב ער וויל פארלאזען די סאסייטי, קריגט ער $500.
4) די סאסייטי'ס פארמעגען איז $35,000.00.
5) די מעמבערשיפ איז איבער 500.
6) צוליעב דער גרויסער צאל מיטגלידער צאלט מען די קלענסטע דיוס ווי אין אנדערע סאסייטיס.
7) אונזער 25 יעהריגער עקזיסטענץ, און גרויסע רעזערוו פאנדען זענען א גאראנטיע פאר אונזער זיכערקייט.
8) די פרייד און איזראעל לאן סינדיקייט, לייען אויס זייערע מיטגלידער דורכ'ן יאהר מעהר ווי הונדערט טויזענט דאלאר, אויף לייכטע אפצאלונגען.
9) פאר דער צייט פון אונזער עקזיסטענץ האבען מיר געשטיצט מיט אפענע הענט אלע נויטיגע און נוציליכע אינסטיטוציעס.
10) אונזער גרויסער רעליף פאנד, גיט אונז די מעגליכקייט צו העלפען אונזערע מיטגלידער אין צייט פון נויט, אום ניט אנצוקומען צו שטאדטישע אינסטיטוציעס.

יהודא ראם פרעזידענט.
624 מענינג עוו.

א. שווירסקי, סעקרעטאר
טעלעפאן טריניטי J 4388.

העלפט דעם קאמפיין
— פון די —
דאוטערס אוו איזראעל טשאריטי סאסייטי

ביישטייערט היינט
נעמט אויף די קאמיטעטן פריינטליך

אייער ביישטייערונג איז נויטיג, צו העלפען די ארימע פון שטאדט.

ספאדיינא קאנצערט האל
450 ספעדיינע עוו.

איז אימפרואווט אונטער א נייעם מענעדזשמענט, און איז צו פארענטען פאר
מיטינגען, לעקטשורס, דענסעס, חתונות און פארשידענע אונטערנעמונגען
א גרויסער האל אין בעסטען געגענט מיט אלע באקוועמליכקייטען.
ביליג רענט
פאר מער אינפארמאציעס ווענדעט זיך צום קערטייקער צו יעהער צייט אין האל.

450 ספעדיינא עוועניו

מאכט אייער דרוק ארבייט אין דער
דרוקעריי פון „אידישען זשורנאל"

קויהלען פון דער בעסטער קווא־ליטעט

איז דער סארט וואס מיר פארקויפען. אויב איר האט גענוצט שלעכטע קויהלען, וועלען אייער פוירנייס זיכער אפלעבען פון אונזערע גוטע קויהלען. די קויהלען וואס מיר אפערען היינט ענטהאלט די העכסטע מאס פון היץ־געבענדע אייגענשאפטען. עס ברענט לענגער און האלט אויף א גלייכע היץ.

THE EATON·COAL·CO.
HEAD OFFICE, 352 QUEEN ST. W.
PHONE ADELAIDE 2696

LOEWS
די גאנצע היינטיגע וואך.
„די שיף פון שאנכאי"
מיט קארמעל מייערס, קאנארד נאגעל און אנדערע.
אויך
5 — אקטען וואדעוויל — 5

SHEA'S
HIPPODROME
בעי סטרים (סיטי האל סקווער)
מאטינע 30 און 50 סענט.
אווענטען 60 און 75 סענט.
די גאנצע היינטיגע וואך.
וויניפרעד וועסטאווער
— און —
„לומאקס"
אויפ'ן סטיידזש:
„ברודער" טשארלז (סלים) טימבלען

IMPERIAL
(געוועזענע "פענטעידזשעס")
די גאנצע היינטיגע וואך.
דזשארדזש בענקראפט
— אין —
„פרויען ליעבען ברוטאלע מענער"
אויפ'ן סטיידזש: „סקוטער" (טאפ־נאי) לאורי פערזענליך.
5 — וואדעוויל אקטען — 5

LIBERTY THEATRE
(דאנדעס און ספאדיינא עוועניו)
היינט, דינסטאג און מיטוואך
גלאריא סוואנסאן
— אין די —
איבערטרעטעריז
א 100 פראצענטיגע טאקי

GARDEN THEATRE
College & Spadina
היינט, דינסטאג און מיטוואך
דאס שעהנסטע בילד וואס איז ווען געזעהן געווארען.
„די גאלדגרעבער פון בראדוויי"
א 100 פראצענטיגע טאקי, מיט געזאנג און טענץ.

פון דער קהלה צו די טאראנטאר אידען

מיר לעזען לעצטענס הענד־בילס מיט שמוציגע אויסדריקע אויף די קהלה פירער, און אויך אויף אונזערע הויכווירדיגע רבנים, די גייסטיגע רעליגיעזע פירער אין אונזער שטאדט.

יעדער דענקענדער מענש, אפילו דער וואס איז ווייט פון רעליגיאן, זעהט, אז דאס איז א פראדוקט פון אומגעלומפערטע טאקטלאזע לייכטזיניגע אויסוואורפען, קריג דורשטיגע הידען, וועלכע זענען ווייט פון דער מענשליכער געזעלשאפט.

א קאמיטע וואס וויל פארזארגען די שטאדט, און שטעלען זיך פאר אלס בעלי רחמנות וואס פארהיטען דאס אידישע פאלק פון אומגליקען, דארפען זיך ניט שעהמען מיט'ן נאמען, אויב זיי פארמאגען א אידישען נאמען.

די קהלה איז א פאראנטווארטליכע ארגאניזירטע קערפערשאפט פון אלע אידישע ארגאניזאציעס.

די קהלה האט געשאפען אחדות און הארמאני אין שטאדט, און געזיכערט דעם בשר כשר פארקעהר.

אונזערע הויכווירדיגע רבנים צווישען וועלכע עס איז פאראן גאונים יראים מפורסים, ווערען רעספעקטירט אין אלע וועלט טיילען.

די רבנים זענען די דיקטירער אין אונזער גייסטיגען לעבען. שוין אייניגע יאהרען וואס זיי שטרענגען אן אלע זייערע מעגליכקייטען איבער אונז. אז מיר זאלען זיי העלפען פעסטצושטעלען די כשרות ארדנונג ביי די טשיקענס.

אונזערע שוחטים, צווישען זיי בעלי תורה מופלגים. מאטערען זיך זייט די לעצטע צוויי יאהר, זעהר שוידערליכע לאגע דורך וועלכען די כשרות ליידעט פיעל. אין ארדנונג צו ברענגען און קומען זיך בעטען ביי יעדען אונזער מיטינג זיי צו העלפען.

די זאכען האבען אונז געמאכט באשליסען אריינצונעהמען די קאנטראל איבער די שחיטת עופות, און די ארדנונג וועט זיין טראצדעם וואס א שווארצע האנט פארשפרייט פארלוימדונגען.

די קהלה שרעקט זיך ניט פאר די אייגענוציגע געלטגייציגע טומעל־מאכער. די לעהר אנשטאלטען, די תלמוד תורות, בראנזוויק עוו., דיארסי סט., יוקליד עוו. בערקלי סט., מאריא סט. פרץ שול, ארבייטער פארבאנד שול, דאס אידישע האספיטאל, דער מושב זקנים, דער פאלקס פאראיין, די דאטערס אף איזראעל, און די פעדעריישאן. די אלע פיהלען וואס די קהלה האט דעם ווערט, און איהר אויפגאבע אין אונזער שטאדט. אויסער דעם כשרות פעסטונג, וועלכעס פאראייניגט טאראנטא, אלס עיר ואם בישראל.

די קהלה אף טאראנטא.

לאיערס דזש. דזש. גלעס און אי. פי. דיסלער
— פון —
גלעס, דיקלער און קא.
רום 501 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.
אפיס טעלעפאן עלגין 6512.
אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיק.
געלט געליען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

לאיער הערי מ. שערמאן
באריסטער, סאליסיטאר, נאטארי פאבליק
901 סענטראל בילדינג, 45 ריטשמאנד סט. וועסט
אפיס טעלעפאן וויווערלי 8261. הויז טעלעפאן טריניטי 6898
געלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארטגיידזשעס.

אפיס:
347 בעי סטריט
511 נעשאנאל בילדינג

אפיס טעלעפאן:
וויווערלי 2211
הויז טעלעפאן טריניטי 7461.

לאיער ב. ווינבערג ב.א.
באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליק
געלט צו לייען אויף מארגיידזשעס
מארגיידזשעס געקויפט.

לאיער ניומאן
אפיס: 4 ריטשמאנד סטריט איסט ELGIN 1305
רעזידענס — 874 עיי־עניו ראוד טעל. האדסאן J 9921

CASH OR CREDIT

א נייע נייעס
דער גוט באקאנטער
י. בראונ'ס דזשועלערי סטאר
310 קאלעדזש סטריט

האט יעצט איינגעארדענט א קרעדיט סיסטעם און איהר קענט שוין קויפען לכבוד פסח אייערע דיימאנדס, וואטשעס, דזשועלערי און זילבערווארג, פאר די זעלבע קעש פרייזען ווי פריהער מיט א קליינעם איינצאהל און לייכטע וועכענטליכע אפצאלונגען.
מיר פארקויפען די בעסטע סחורה זעהר ביליג.
קומט און איבערצייגט זיך, איהר וועט זיכער זיין צופרידען.
טעלעפאן קינגסדייל 9411. אפען אווענטען.

STANDARD THEATRE
טעלעפאן טריניטי 4310.
ע. רעלקין און ז. וויינטראוב פרעזענטירען צוויי סטארס צוזאמען

לעאן בלאנק | בעטי פרענק

בלויז פאר 2 פארשטעלונגען
היינט און מארגען אווענט
צום ערשטען מאל אין
„א טאטענס טאכטער"
פון וו. סיגעל מוזיק פון בנימן בלאנק
צוזאמען מיט אן ערשט־קלאסיגע קינסטלער קאמפאני פון ניו־יארק.
בילעטען זענען שוין צו באקומען אין באקס אפיס פון טעאטער.

אונזער נייער אדרעס
148 דאנדעס סטריט וועסט,
קארנער עליזאבעט און דאנדעס
אנשל ווייס
אפיציעלער אגענט פאר אלע שיף־ליניעס.
געלט געשיקט איבעראל אין אמעריקאנער דאלארס
שנעל ביליג און זיכער
טעלעפאן עדלייד 6973 — 2538.

קויפט אייערע קוילען פאר'ן ווינטער ביי דער גוט־באקאנטער קוילען־פירמע
יאנאווער קאהל קאמפאניע
מיר פארקויפען ריטייל און האלסייל אלע סארטען קוילען, ווי אויך הארטע קוילען פאר בלאוערס, וועלש קוילען פאר פוירנייס און בלאוערס.
איר קענט ביי אונז קויפען די בעסטע ריידיאס אויף לייכטע טערמס.
268½ קווין סטר. וו.
אפיס טעלעפאן עדעלייד 3766.
רעז. טעל.: טריניטי 8781.

100,000 קאמפאני באנדס
זענען ביי אונז אין האנט, צו אינוועסטען אויף ערשטע און צווייטע מארגיידזשעס.
לאיערס ראטשטיין און שער
באריסטערס, סאליסיטארס און נאטארי פאבליק
511 פעדעראל בילדינג, 85 ריטשמאנד סט. וועסט
טעלעפאן עדלייד 5808.

מיר האבען יעצט אריינגעקראגען א גרויסען סטאק שיך פאר פריהלינג
פון די לייטעסט ספרינג סטיילס און פון די בעסטע קוואליטי און פארקויפען ווי שטענדיג צו די ביליגסטע פרייזען.
קומט איין מאל און איהר וועט בלייבען אונזער קאסטומער אויף אימער ווייל מיר וועלען אייך צופרידענשטעלען.
WALL BROS. CUT RATE SHOE STORE
94-96 QUEEN ST. West, 94_96 קווין סט. וועסט.
ביליגע פרייזען — לייטעסט סטייל — צופרידענע פיטינג.